

MISJA:
PACJENT W CENTRUM UWAGI.
LECZYMY I OPIEKUJEMY SIĘ -
NOWOCZEŚNIE I BEZPIECZNIE

infoWIM

październik 2021

PHOTO FLASH

Na dobry początek

Raport antykryzysowy Jak przygotować Polską ochronę zdrowia na kolejną epidemię

PAMIĘCI RYŚKA RIEDLA

"Spacer niezguły
albo przeproszenie chwili..."

Przechodziłem obok tęczy
na której siedział motyl

Spłoszyłem go jednym
nieumyślnym westchnieniem

Nieprzemyślanym szeptem zachwyty...
zatrzepotał i runął w otchłań

Pociągając za sobą
barwy podniebnej aureoli

Robert Baranowski – Archiwum Medyczne WIM

Koronawirus: szczepienia i ważne informacje

RAPORT ANTYKRYZYSOWY „JAK PRZYGOTOWAĆ POLSKĄ OCHRONĘ ZDROWIA NA KOLEJNE EPIDEMIE”

W obliczu czwartej fali epidemii SARS-CoV-2 oraz narastającego kryzysu gospodarczego w Chinach 12 października br. w Wojskowym Instytucie Medycznym odbyła się prezentacja raportu pn. „Jak przygotować Polską ochronę zdrowia na kolejne epidemie” – autorstwa WIM i Instytutu Jagiellońskiego. Raport zawiera 100 wytycznych dla administracji rządowej i samorządowej w zakresie gotowości państwa na czas kryzysu.

[Przeczytaj raport „Jak przygotować Polską ochronę zdrowia na kolejne epidemie”](#)

W spotkaniu udział wzięli:

- gen. prof. Grzegorz Gielerak – dyrektor Wojskowego Instytutu Medycznego
- dr Artur Bartoszewicz – ekonomista SGH, ekspert Instytutu Jagiellońskiego
- dr Katarzyna Obłąkowska – socjolog, ekspert Instytutu Jagiellońskiego
- Radosław Pyffel – ekspert ds. Azji i polityki międzynarodowej

Centrum Leczenia Weterana WIM

**Inauguracja Roku Akademickiego
2021/2022**

Dyskusja na temat bezpieczeństwa narodowego Polski w obliczu zagrożeń epidemicznych przeniosła się do Wojskowego Instytutu Medycznego z Kancelarii Prezydenta, gdzie eksperci przedstawiali rekomendacje dla polskiego rządu w zakresie gotowości państwa na czas kryzysu. Wskazywano wtedy m.in. na konieczność usprawnienia procedur związanych z ratownictwem medycznym, szpitalnictwem a także wzmocnieniem bezpieczeństwa lekowego Polski.

Raport jest pierwszym od początku pandemii formalnym dokumentem w całości poświęconym okolicznościom i zdarzeniom jakim miały miejsce podczas epidemii koronawirusa w Polsce. 586 dni jakie minęły od wykrycia pierwszego w kraju pacjenta zakażonego koronawirusem, przebyte 3 fale zwiększonej liczby zachorowań, czy w końcu wdrożony na niespotykaną dotychczas skalę program powszechnej wakcynacji są właściwymi przesłankami, stojącymi za nimi okolicznościami, do opisanie oraz opartego na stwierdzonych faktach wnioskowania służących wypracowaniu maksymalnie kompletnych zaleceń i rekomendacji dla administracji rządowej i samorządowej w zakresie gotowości państwa oraz społeczeństwa na czas kryzysu – powiedział gen. prof. Grzegorz Gielerak, dyrektor Wojskowego Instytutu Medycznego. Biorąc pod uwagę epidemię COVID-19 oraz potencjalne przyszłe zagrożenia zewnętrzne konieczne jest budowanie odpowiednio zorganizowanej – pochodzącej z różnych dziedzin działalności państwa – obrony i ochrony przed zagrożeniami militarnymi i niemilitarnymi, w każdej dającej się dziś przewidzieć ich odsłonie. Napięta sytuacja geopolityczna oraz kryzys gospodarczy w Chinach pokazują, że nowe hybrydowe formy zagrożeń są realne – powiedział **gen. dyw. prof. Grzegorz Gielerak, dyrektor Wojskowego Instytutu Medycznego.** Grzegorz Gielerak zdefiniował podczas spotkania obszary strategiczne w zakresie wzmacniania odporności kryzysowej państwa. Wskazał m.in. na konieczność zbudowania spójności zadaniowej jednostek ochrony zdrowia w obszarze szpitalnictwa, AOS i POZ, konieczność integracji instytucjonalnej i stworzenia zespołów reagowania kryzysowego, które uwzględniają służby i podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo narodowe, a także budowania gotowości państwa do produkcji leków, sprzętu i materiałów medycznych. Generał pozytywnie ocenił także zasadność tworzenia szpitali modułowych jako jednostek trwałych i efektywnych kosztowo.

Aby kraj mógł skutecznie funkcjonować podczas kryzysu konieczne jest skuteczne działanie rządowego i interdyscyplinarnego zespołu, który będzie w stanie w krótkim czasie wypracować procedury i schematy działania – mówił **dr Artur Bartoszewicz, ekonomista SGH i ekspert Instytutu Jagiellońskiego.**

Dr Bartoszewicz podkreślił, że mamy olbrzymie potrzeby w zakresie tworzenia infrastruktury krytycznej, które będą w stanie reagować w przypadku pojawiania się nowych zagrożeń. W tym aspekcie ważne jest współpraca różnych uczestników systemu ochrony zdrowia, a także bieżąca analiza zasobów oraz technologii medycznych i leków.

Radosław Pyffel, ekspert ds. Azji i polityki międzynarodowej zauważył, że sytuacja na świecie pokazuje, że trzeba pilnie wyciągnąć wnioski zdrowotne i gospodarcze z epidemii SARS CoV-2 i zacząć myśleć o przyszłości. Sytuacja na rynkach międzynarodowych spokojna nie jest. Szaleją kryzysy gospodarcze, zrywają się rynki dostaw, coraz ostrzejsza jest sytuacja geopolityczna. Nie jest to czas odwilży i nie można tego negować. Trzeba przygotowywać się na różne kryzysy – mówił Radosław Pyffel. Obecnie mamy wizerunek Chin jako dobrego wujka, któremu można zlecić produkcję wszystkiego. Wydaje się, że zrobią dodatkowo te produkty tanio i szybko. Należy mieć na względzie, że Chiny konsekwentnie budują pozycję rynkową i będą chciały ją utrzymać. Może nas czekać stopniowy wzrost cen. W Chinach mówi się, że dobry królik masz trzy nory. Konieczne jest budowanie dywersyfikacji dostaw różnego rodzaju produktów. Szczególnie tych strategicznych – dodał Pyffel.

Marcin Czech, prezes Polskiego Towarzystwa Farmakoeconomicznego i były wiceminister zdrowia odnosząc się do wniosków z epidemii zauważył, że nigdy tak szybko nie odkryliśmy szczepionki na nowy rodzaj wirusa. Nigdy też szczepionki nie były dystrybuowane w takiej skali i prędkości. Należy zebrać te światowe doświadczenia i dobrze je wykorzystać w Polsce. Trudno jest traktować obszar lekowy w oderwaniu od reszty działań. To wszystko co powiedział Pan Generał jest niesłychanie ważne, bo bezpieczeństwo lekowe – czy to w zakresie szczepionek czy wyrobów medycznych – jest częścią większej układanki. Kryzys związany z pandemią COVID-19 jest wielowymiarowy i w taki wielowymiarowy sposób należy go również analizować – mówił prof. Marcin Czech.

PRODUKT DO SUMOWANIA DLA PACJENTÓW Z POTWIERDZONYM ZAKAŻENIEM SARS-COV-2

Przypominamy, że od 1 lipca br. istnieje możliwość kodowania i rozliczania produktu do sumowania **5.53.01.0001535 - koszt pobytu związanego z udzielaniem świadczeń opieki zdrowotnej na rzecz pacjentów z potwierdzonym zakażeniem SARS-COV-2** o wartości 415 punktów.

Produkt służy do jednorazowego **dosumowania** w trakcie pobytu do właściwego produktu rozliczeniowego i wiąże się z koniecznością wskazania rozpoznania zasadniczego będącego powodem leczenia specjalistycznego u pacjenta z potwierdzonym zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 oraz koniecznością sprawozdania rozpoznania współistniejącego U07.1.

SZCZEPIENIA PRZECIWKO GRYPIE

W związku z nadchodzącym sezonem jesienno-zimowym i zwiększonymi zachorowaniami na grypę **zachęcamy do zaszczepienia się przeciwko grypie.**

Szczepienia odbywają się w Punkcie Szczepień, zlokalizowanym w Szpitalu Modułowym, we wtorki i czwartki w godzinach 8:00 – 13:00.

Zapraszamy wszystkich zainteresowanych!

Od dyrekcji

DZIEŃ RATOWNICTWA MEDYCZNEGO

W związku z przypadającym na dzień 13 października Dniem Ratownictwa Medycznego wszystkim Ratownikom składamy najserdeczniejsze życzenia i podziękowania za wzorową służbę i pracę.

Dziękujemy za Państwa profesjonalizm w wykonywaniu codziennych zadań, w tym zaangażowanie w wykonywanie zadań związanych z przeciwdziałaniem rozprzestrzeniania się epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2.

W tym szczególnym dniu jak i każdego dnia życzymy Państwu wszelkiej pomyślności w służbie i pracy, dobrego zdrowia, wytrwałości w walce o ludzkie życie i zdrowie oraz nieustającego szczęścia w życiu rodzinnym.

Dyrekcja Wojskowego Instytutu Medycznego

CENTRUM LECZENIA WETERANA W WIM

Z przyjemnością informujemy, że w WIM od sierpnia tego roku rozpoczęło działalność Centrum Leczenia Weterana poszkodowanego w czasie działań poza granicami kraju.

Zgodnie z zapisami umowy zawartej pomiędzy WIM i MON terminy wizyt, zabiegów, badań i innych usług medycznych powinny być umawiane niezwłocznie po otrzymaniu od osoby upoważnionej w CLW zalecenia do lekarza, poradni. O terminie kolejnej wizyty, nie później niż w dniu jej wyznaczenia, powinien zostać poinformowany telefonicznie pracownik CLW. Przyjęcia powinny się odbywać z uwzględnieniem zapisów ustawy o weteranach, zwłaszcza części dotyczącej sposobu i trybu przyjęcia - **przyjęcia poza kolejnością.**

Zwracamy się do Państwa z prośbą o pomoc i wsparcie w procesie tzw. „ścieżki pacjenta”, czyli od momentu zgłoszenia się weterana poszkodowanego do CLW WIM do czasu przyjęcia go na oddział, udzielania porad specjalistycznych, rehabilitacji, wykonywania badań dodatkowych, świadczenia innych usług medycznych, itp.

W ramach działalności CLW powstało Biuro Informacyjno – Zgłoszeniowe, gdzie zarówno weterani, ich rodziny jak i wszystkie osoby zainteresowane mogą uzyskać informacje oraz kompleksową pomoc obejmującą zakres „ścieżki pacjenta”.

Kontakt do Biura Interwencyjno – Zgłoszeniowego:

tel. 665-707-193

biuro jest czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00 – 21.00

W celu ustalenia szczegółów związanych z hospitalizacjami jak i leczeniem ambulatoryjnym oraz w przypadku jakichkolwiek wątpliwości dotyczących warunków i trybu postępowania wobec weteranów i weteranów poszkodowanych działających poza granicami państwa leczonych w Wojskowym Instytucie Medycznym prosimy o kontakt z Panią Martą Mnitowską e-mail: mmnitowska@wim.mil.pl, tel. 261-817-797, kom. 665707193.

Więcej informacji znajdziecie Państwo na stronie WIM www.wim.mil.pl w zakładce [Pacjent](#)

Zespół Centrum Leczenia Weterana:

1. płk dr n. med. Radosław Tworus - kierownik kliniki Psychiatrii, Stresu Bojowego i Psychotraumatologii WIM, specjalista psychiatra
2. ppłk lek. Jarosław Świstak - specjalista neurolog
3. mgr Michał Kuroń - specjalista psycholog kliniczny, certyfikowany psychoterapeuta poznawczo-behawioralny, specjalista terapii środowiskowej, superwizor PTPPB
4. mgr Urszula Marszałkiewicz-Flis – pielęgniarka
5. mgr Marta Mnitowska - koordynator administracyjny

You Tube: <https://www.youtube.com/watch?v=zO0OghCOJYc>

LAUREACI NAGRODY DYREKTORA WOJSKOWEGO INSTYTUTU MEDYCZNEGO 2021

Po raz **trzynasty** podczas tegorocznej uroczystości inauguracji nowego roku akademickiego 2021/2022 zostały przyznane [Nagrody Dyrektora Wojskowego Instytutu Medycznego](#) za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną.

Wyróżnienia odebrało 26 pracowników instytutu, którzy w tym roku wygrali konkurs.

Kategoria: oryginalne i twórcze osiągnięcia naukowe

Nagroda Indywidualna III stopnia dr n. med. Beata Uziębło-Życzkowska z Kliniki Kardiologii i Chorób Wewnętrznych za cykl publikacji na temat zasad i bezpieczeństwa leczenia pacjentów z migotaniem przedsionków w kontekście zmniejszenia ryzyka zakrzepowo-zatorowego w erze nowych leków przeciwkrzepliwych.

Nagroda Zespołowa II stopnia - Zespół z Kliniki Chorób Wewnętrznych i Hematologii oraz Kliniki Chorób Infekcyjnych i Alergologii w składzie: **dr n. med. Iwona Kwiecień, dr n. biol. Elżbieta Rutkowska, ppłk dr n. med. Krzysztof Kłos, prof. dr hab. n. med. Piotr Rzepecki, dr hab. n. med. Andrzej Chciałowski** – za nowatorski cykl prac dotyczących określenia profilu komórkowo-cytokinowego u pacjentów z COVID-19 z wykorzystaniem cytometrii przepływowej i analizatora hematologicznego opublikowanych w prestiżowych czasopismach o zasięgu światowym, cytowanych przez innych autorów.

Nagroda Zespołowa III stopnia - Zespół z Kliniki Pediatrii, Nefrologii i Alergologii Dziecięcej w składzie: **prof. dr hab. n. med. Bolesław Kalicki, dr n. med. Agata Tomaszewska, dr n. med. Agnieszka Lipińska-Opałka, kpt dr n. med. Agnieszka Będzichowska, dr n. med. Agnieszka Rustecka** – za oryginalne publikacje naukowe w zakresie wpływu modyfikowalnych czynników zewnętrznych (witaminy D i dymu tytoniowego) na stan zdrowia dzieci.

Nagroda Zespołowa III stopnia - Zespół z Kliniki Chorób Wewnętrznych Nefrologii i Dializoterapii w składzie: **prof. dr hab. n. med. Stanisław Niemczyk, dr n. med. Aleksandra Rymarz, dr n. med. Anna Matyjek, dr n. med. Magdalena Mosakowska** – za cykl publikacji na temat układowych zapaleń naczyń

z obecnością przeciwniał ANCA w Polsce, stanowiących istotny wkład w rozwój polskiej i światowej nefrologii.

Kategoria: wyróżnione rozprawy doktorskie

Nagroda Indywidualna II stopnia dr n. med. Izabela Nowak-Gospodarowicz z Kliniki Okulistyki – za rozprawę doktorską pt.: „Ocena leczenia chirurgicznego niedomykalności szpary powiekowej spowodowanej utrwalonym porażeniem nerwu twarzowego poprzez dociążenie powieki górnej implantem ze złota”, która uzyskała wyróżniające recenzje a wyniki badań stanowiące podstawę rozprawy zostały upowszechnione w wysoko punktowanych czasopismach naukowych.

Kategoria: osiągnięcia dydaktyczne

Nagroda Indywidualna II stopnia prof. dr hab. n. med. Renata Duchnowska z Kliniki za twórczy udział w rozwoju Studenckiego Koła Naukowego „SPERO” przy Klinice Onkologii WIM, których członkowie uczestniczą w badaniach naukowych i są autorami artykułów w czasopismach o zasięgu międzynarodowym.

Nagroda Zespołowa III stopnia - Zespół z Kliniki Chorób Wewnętrznych, Pneumonologii, Alergologii i Immunologii Kliniczne w składzie: **ppłk lek. Rafał Sokołowski, lek. Michał Rząd** – za aktywność naukową i kliniczną Studenckiego Koła Naukowego "Iron Lung" przy Klinice Chorób Wewnętrznych, Pneumonologii, Alergologii i Immunologii Klinicznej.

Nagroda Zespołowa III stopnia – Zespół z Kliniki Psychiatrii, Stresu Bojowego i sychotraumatologii w składzie: **płk. dr n. med. Radosław Tworus, mgr Michał Kuroń, mgr Paulina Szymanik** – za przygotowanie organizacyjne i merytoryczne oraz prowadzenie szkoleń dla lekarzy psychiatrów, psychologów i psychoterapeutów z Ukrainy w ramach programu Polska Pomoc Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP, docenioną przez Ukrainę i Konsula Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Łucku.

Kategoria: osiągnięcia organizacyjne

Nagroda Zespołowa III stopnia - Zespół z Oddziału Teleinformatyki, Wydział Sprzedaży i Świadczeń Medycznych w składzie: **płk dr inż. Piotr Murawski, mgr Agnieszka Opłocka, mgr Barbara Grudek, MBA** - za opracowanie i wdrożenie w Wojskowym Instytucie Medycznym systemu informatycznego „Kontrakty”.

PROFESOR WITOLD RUŻYŁO LAUREATEM NAGRODY IM. SZPITALA UJAZDOWSKIEGO

Profesor Witold Rużyło, wybitny uczony, wizjoner rozwoju kardiologii i twórca polskiej kardiologii interwencyjnej, pionier nowoczesnych metod kardiologii interwencyjnej w naszym kraju został **Laureatem Nagrody Pro Publico Bono**, ustanowionej przez Dyrektora WIM i Prezesa Stowarzyszenia d. Szpitala Ujazdowskiego dla upamiętnienia pierwszej i największej w odrodzonej Polsce wojskowej placówki medycznej jaką był Szpital Ujazdowski, którego tradycje przejął WIM.

Prof. dr hab. n. med. Witold Rużyło - absolwent Akademii Medycznej w Warszawie, wybitny kardiolog, pionier kardiologii interwencyjnej, zwłaszcza w zakresie leczenia choroby niedokrwiennej serca oraz wad serca. Przeprowadzał pierwsze w Polsce zabiegi inwazyjne, takie jak koronografia, angioplastyka tętnic

wieńcowych, a także przeszkrone wszczepienie zastawki płucnej. Pan Profesor jest niezwykle cenionym uczonym, autorem ok. 600 prac naukowych oraz kilkunastu książek. Współpracował z wieloma renomowanymi ośrodkami zagranicznymi. Od lat zaangażowany w działalność dydaktyczną jest wzorem dla kilku pokoleń polskich kardiologów. W latach 1999-2001 pełnił funkcję prezesa Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego oraz był członkiem zarządu Europejskiego Towarzystwa Kardiologicznego. W 2004 został członkiem korespondentem Polskiej Akademii Nauk, od 2007 do 2011 wchodził w skład prezydium PAN. Od 2015 r. pełni funkcję dziekana Wydziału Nauk Medycznych PAN i członka prezydium PAN. Profesor Rużyło jest laureatem wielu nagród, w tym środowisk pozamedycznych, np. „Orderu Uśmiechu”, ponieważ dzięki swoim wizjonerskim działaniom przyczynił się również do postępu leczenia wad wrodzonych u dzieci.

Nagroda im. Szpitala Ujazdowskiego przyznawana jest za szczególne osiągnięcia w działalności społecznej i zaangażowanie na rzecz drugiego człowieka. Dedykowana jest osobom, których pasje sięgają poza medycynę, którzy swój czas poświęcają potrzebującym lub też łączą medycynę z innymi dziedzinami nauki i sztuki „pro publico bono”. Co warto podkreślić, nagroda ta nie jest orderem do przypięcia, nie jest kolejną nagrodą, ale jest uhonorowaniem i zobowiązaniem do pomocy bliźniemu, tak jak robili to przez wieki lekarze Szpitala Ujazdowskiego.

Laureatowi nagrodę wręczyli, podczas [Inauguracji Roku Akademickiego 2021/2022](#), dyrektor WIM gen. dyw. prof. dr hab. n. med. Grzegorz Gielerak.

[Nagroda jest makietą odwzorowującą Szpital Ujazdowski w latach 1793-1944.](#)

NOWA SPECJALIZACJA W WIM

Informujemy, iż Wojskowy Instytut Medyczny otrzymał nową akredytację na dwa miejsca szkoleniowe w dziedzinie nefrologii dziecięcej.

Akredytacja została przyznana na okres 5 lat tj. do października 2026 r. Tym samym WIM stał się jednym z trzech ośrodków w woj. mazowieckim (a 17 w kraju) mogącym kształcić lekarzy w ramach tej specjalizacji.

Otrzymanie akredytacji poprzedziło kilka miesięcy intensywnej pracy i nie udałooby się bez dużego zaangażowania **prof. dr hab. n. med. Bolesława Kalickiego** i jego zespołu z Kliniki Pediatrii, Nefrologii i Alergologii Dziecięcej oraz **Marty Góreckiej** wraz z zespołem Wydziału Kształcenia Podyplomowego Lekarzy CKP.

O tę akredytację zabiegaliśmy od dłuższego czasu, więc jej przyznanie jest dla nas dużym sukcesem i cieszymy się, że dołączamy do niewielkiego grona innych ośrodków kształcących w tej dziedzinie.

Otrzymanie nowej akredytacji rozpoczęło również w WIM kilkumiesięczne prace nad przedłużaniem akredytacji w pozostałych dziedzinach medycyny. WIM ma na to czas do 30.04.2022 r. Harmonogram prac dla poszczególnych Klinik został ułożony i prace nad przedłużaniem akredytacji z konkretnych dziedzin już trwają.

O kolejnych przyznanych akredytacjach będziemy Państwa sukcesywnie informować.

PRZEDŁUŻENIE AKREDYTACJI DO PROWADZENIA SPECJALIZACJI W DZIEDZINIE CHOROÓB WEWNĘTRZNYCH

Informujemy, że Wojskowy Instytut Medyczny otrzymał przedłużenie **akredytacji do prowadzenia specjalizacji w dziedzinie chorób wewnętrznych dla:**

1. Kliniki Chorób Wewnętrznych, Pneumonologii, Alergologii i Immunologii Klinicznej WIM,
2. Kliniki Chorób Wewnętrznych, Nefrologii i Dializoterapii,
3. Kliniki Chorób Infekcyjnych i Alergologii,
4. Kliniki Chorób Wewnętrznych i Reumatologii.

Zespół Ekspertów ds. akredytacji pozytywnie zaopiniował złożony wniosek i tym samym **wydużył możliwość prowadzenia specjalizacji do dnia 29 kwietnia 2027 roku.**

„TELEOPIEKA AMBULATORYJNA W NIEWYDOLNOŚCI SERCA” – KSIĄŻKA ZESPOŁU AMULET JUŻ DOSTĘPNA!

Monografia „Teleopieka ambulatoryjna w niewydolności serca” przygotowana przez Zespół projektu AMULET jest dostępna nieodpłatnie na stronie <https://amulet.wim.mil.pl/pl/monografia>.

Zapraszamy do zapoznania się z opracowaniem, w którym podsumowano stan wiedzy **na temat obecnych możliwości i przyszłych perspektyw wykorzystania telemedycyny w opiece nad pacjentami z niewydolności serca** oraz szczegółowo przedstawiono rozwiązania opracowane w projekcie AMULET, zwracając uwagę jak trafnie wpisują się one w bieżące potrzeby systemu opieki zdrowotnej oraz najnowsze kierunki rozwoju telemedycyny – **zachęca płk dr hab. med. Paweł Krześciński, prof. WIM, Kierownik Projektu AMULET.**

BADANIA LABORATORYJNE TYLKO W FORMIE ELEKTRONICZNEJ

Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej WIM informuje, że od dnia **4.10.2021 r. udostępnia wyniki badań laboratoryjnych jedynie w formie elektronicznej.** Wyniki badań są dostępne w systemie AMMS w miejscu wskazanym w załączniku nr 8 do procedury PR01_P02 – [link>>](#).

Wyniki z badań nie będą drukowane w formie papierowej dla Klinik, Oddziałów i Zakładów WIM.

Prosimy o zapoznanie się z obowiązującym **nowym 5 wydaniem procedury Postępowanie z dokumentacją medyczną w WIM (PR01_P02)** – [link>>](#).

ELEKTRONICZNE RAPORTY HISTOPATOLOGICZNE

Zakład Patomorfologii informuje, że od dnia **4.10.2021 r. udostępnia raporty histopatologiczne jedynie w formie elektronicznej** – od tego raporty nie będą drukowane dla Klinik, Oddziałów i Zakładów WIM.

Podkreślamy jednocześnie, że wyniki badań są dostępne w systemie AMMS w miejscu wskazanym **w załączniku nr 8 do procedury PR01_P02** [link>>](#).

Prosimy o zapoznanie się z obowiązującym **piątym wydaniem procedury Postępowanie z dokumentacją medyczną w WIM (PR01_P02)** – [link>>](#).

Minione wydarzenia

SPOTKANIE Z KADRĄ KIEROWNICZĄ SZPITALA W LEGIONOWIE

25 października br. szef MON spotkał się z kadrą kierowniczą Szpitala WIM w Legionowie. W czasie spotkania **Minister zatwierdził strukturę organizacyjną szpitala w Legionowie oraz podpisał decyzję personalną wyznaczającą płk. dr. n. med. Roberta RYCZKA na stanowisko Komendanta-Dyrektora szpitala.**

Wojskowy Instytut Medyczny jest dziś na finiszu realizacji projektu pn. szpital wojskowy w Legionowie. To pierwszy od ponad 40 lat nowy szpital wojskowy na mapie kraju... - w swoim wystąpieniu mówił dyrektor WIM gen. dyw. Grzegorz Gielerak. [Pełne wystąpienie Dyrektora WIM – link >>](#)

Jak wiemy, żadna instytucja, a tym bardziej szpital nie istnieje bez ludzi. W czasie spotkania zaprezentowany został personel medyczny, który pokieruje poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi i zadba o prawidłowe funkcjonowanie nowego szpitala w Legionowie.

Kadra kierownicza szpitala w Legionowie:

Płk dr n. med. Robert Ryczek - Komendant-Dyrektor

Ppłk dr Sebastian Czarkowski - Zastępca Komendanta, Kierownik Pracowni Diagnostyki Obrazowej

Dr n. med. Sławomir Gołębiowski - Kierownik Oddziału Kardiologii Interwencyjnej i Chorób Wewnętrznych

Pani Jolanta Łabędzka – Pielęgniarka Koordynująca Oddziału

Dr n. med. Mateusz Tłustochowicz – Kierownik Oddziału Chirurgii Okulistycznej

Pani Marzena Papierz – Pielęgniarka Koordynująca Oddziału

Dr hab. n.med. Artur Rogowski – Kierownik Oddziału Ginekologii Małoinwazyjnej i Endoskopowej

Pani mgr Magdalena Połacińska - Pielęgniarka Koordynująca Oddziału

Dr n. med. Rafał Marszałek – Kierownik Oddział Chirurgii Ogólnej

Pani Sylwia Jalowska – Pielęgniarka Koordynująca Oddziału

Pani Katarzyna Cybulska – Pielęgniarka Koordynująca Bloku Chirurgii Ginekologicznej

Dr n. med. Jakub Klimkiewicz – Kierownik Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii

Pani Ilona Trepieńska -Pielęgniarka Koordynująca anestezjologiczną

Pani mgr Elżbieta Jańczak - Pielęgniarka Koordynująca Intensywnej Terapii

Dr Anna Czajka – Kierownik Izby Przyjęć

Pani Katarzyna Kowalska – Pielęgniarka Koordynująca Izby Przyjęć

Pani Ewa Pawlak – kierownik Banku Krwi z Pracownią Serologii Transfuzjologicznej

Pani mgr Lucyna Drażek – Kierownik Laboratorium Analityki Medycznej

Dr n. med. Sławomir Fesołowicz – Kierownik Pracowni Endoskopii Gastrologicznej

Pani Barbara Szczech – pielęgniarka Koordynująca Pracowni

Dr n. med. Tomasz Ameljańczyk - Kierownik obszaru ambulatoryjnego Poradni Specjalistycznych szpitala w Legionowie.

Przedstawiciele kadry otrzymali z rąk gen. dyw. Grzegorza Gieleraka i płk. Roberta Ryczka dyplomy gratulacyjne z okazji objęcia stanowiska.

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 2021/2022

7 października w Auli im. gen. bryg. prof. dr. hab. med. Dymitra Aleksandrowa odbyła się uroczysta inauguracja nowego roku akademickiego w naszym Instytucie.

Przewodniczący Rady Naukowej oraz Dyrektor WIM wręczyli dyplomy doktorskie, nagrody i wyróżnienia. Wykład inauguracyjny pt. „**Rok chirurgii robotycznej w WIM**” wygłosił **gen. dyw. prof. dr hab. n. med. Grzegorz Gielerak, dyrektor Wojskowego Instytutu Medycznego.**

W uroczystości uczestniczyli: generał Rajmund T. Andrzejczak - Szef Sztabu Generalnego, Barbara Brodowska-Mączka, Dyrektor Generalny w Kancelarii Prezydenta RP, gen. dyw. pilot Dariusz Malinowski – zastępca Dowódcy Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych, płk prof. dr hab. inż. Przemysław Wachulak - Rektor/Komendant Wojskowej Akademii Technicznej, gen. bryg. dr Robert Kosowski - Rektor/Komendant Akademii Sztuki Wojennej, insp. dr hab. Iwona Klonowska – Komendant/Rektor Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, dr Aurelia Ostrowska - Dyrektor Departamentu Wojskowej Służby Zdrowia, przedstawiciele Sztabu Generalnego WP oraz pozostałych Sił Zbrojnych. Zaszczycili nas obecnością również przedstawiciele uczelni wyższych, instytutów badawczych, ośrodków kształcenia i doskonalenia zawodowego: prof. dr hab. Sambor Grucza - Prorektor UW ds. współpracy i spraw pracowniczych, prof. dr hab. n. med. Dariusz Kosior – prorektor ds. medycznych UKSW, dr hab. inż. Patrycja Kleczkowska – Zastępca Dyrektora Instytutu ds. Naukowych WIHiE, Cezary Kozanecki - Prezes zarządu Synektik S.A., Artur Ostrowski - Dyrektor Zarządzający, Prokurent w Synektik S.A., dr Krzysztof Królikowski – prezes Stowarzyszenia Twórców Muzeum Zamku i Szpitala Wojskowego na Ujazdowie.

Na początku uroczystości wyróżnieni zostali profesorowie WIM, którzy w ubiegłym roku akademickim otrzymali **tytuł profesora nauk medycznych i nauk o zdrowiu nadany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.**

1. **Pani profesor Renata Duchnowska**, kierownik Kliniki Onkologii,
2. **Pan profesor Bolesław Kalicki**, kierownik Kliniki Pediatrii, Nefrologii i Alergologii Dziecięcej,
3. **Pan profesor Mirosław Dziuk**, kierownik Zakładu Medycyny Nuklearnej.

Zgodnie z tradycją WIM osoby, które uzyskały w minionym roku akademickim stopień doktora nauk medycznych otrzymały z rąk Dyrektora WIM - gen. dyw. prof. dr. hab. n. med. Grzegorza Gieleraka oraz Przewodniczącego Rady Naukowej WIM - prof. dr. hab. n. med. Wojciecha Marczyńskiego dyplomy doktorskie.

W zakresie medycyny nuklearnej

dr Ewa Witkowska-Patena

Promotor: prof. Mirosław Dziuk

W zakresie radiologii i diagnostyki obrazowej

dr Marta KANIA-PUDŁO
 Promotor: prof. Witold Tłustochowicz
 Promotor pomocniczy: dr Artur Maliborski

W zakresie kardiologii

dr Agnieszka JUREK
 Promotor: gen. dyw. prof. Grzegorz GIELERAK

dr Małgorzata MACIOROWSKA
 Promotor: gen. dyw. prof. Grzegorz GIELERAK

W zakresie chirurgii ogólnej

ppłk dr Jakub WŁODARSKI
 Promotor: płk dr hab. Mirosław Dziekiewicz

W zakresie pediatrii

kpt. dr Agata BĘDZICHOWSKA
 Promotor: dr hab. Katarzyna Jobs
 Promotor pomocniczy: dr Marianna Lichosik

dr Judyta MEWS
 Promotor: prof. Bolesław Kalicki
 Promotor pomocniczy: dr Agnieszka Rustecka

W zakresie psychiatrii

dr Sylwia SZYMAŃSKA
 Promotor: prof. Mirosław Dziuk
 Promotor pomocniczy: płk dr Radosław Tworus

W zakresie ortopedii i traumatologii narządu ruchu

dr Justyna GOŁOS
 Promotor: prof. Krzysztof Kwiatkowski

Decyzją Kapituły Krzyża Dyrektor WIM gen. dyw. prof. dr hab. n. med. Grzegorz Gielerak podczas uroczystości otrzymał „Krzyż Służby Niepodległości”. Uchwałę odczytał Krzysztof Lancman, członek Kapituły Krzyża Służby Niepodległości oraz członek zarządu Instytutu Historycznego Instytutu Nurtu Niepodległościowego, a dekoracji dokonał Zbigniew Jackiewicz, członek rady programowej Instytutu.

Kolejnym punktem spotkania było wręczenie Odznaki Pamiątkowej WIM, która jest sposobem uhonorowania za nienaganną służbę i pracę żołnierzy i pracowników Wojskowego Instytutu Medycznego, a także osób z zewnątrz szczególnie zasłużonych dla Instytutu. Wprowadzono ją aby popularyzować i kultywować tradycje Wojskowej Służby Zdrowia.

Decyzją Dyrektora WIM odznakę otrzymali: ppłk dr hab. n. med. Arkadiusz Lubas, ppłk lek. Rafał Sokołowski, płk dr n. med. Marcin Świerkowski, ppłk dr hab. n. med. Arkadiusz Lubas, ppłk lek. Rafał Sokołowski, ppłk lek. Sebastian Czarkowski, ppłk dr n. med. Sławomir From, ppłk Piotr Szadkowski, mjr Joanna Klimczuk, mjr Bartłomiej Gawron, st. chor. szt. Wojciech Młotkowski, dr n. med. Anna Kaźmierczak-Dziuk, dr n. med. Jakub Klimkiewicz, lek. Ewa Malczuk, lek. Robert Kardas, Olga Halladin, Urszula Jędrzejewska, Katarzyna Kanarek, Michał Madeyski, Tomasz Stępień – Wójcik, Elżbieta Jańczak, Marzena Lipiec, Anna Kowalczyk, Klaudia Dyba, mjr Paweł Krawczuk – 12 Dywizja Zmechanizowana, chor. Robert Kuriata – Wojska Specjalne, st. Sierż. Raszevska Aldona – 2 Wojskowy Szpital Polowy, plut. Martyna Maksymiuk

– 1 Wojskowy Szpital Polowy, st. Kpr. Husa Aneta – 1 Wojskowy Szpital Polowy, st. Mat Thrun Magdalena – 3 Flotylla Okrętów.

Ostatnim punktem uroczystości było wręczenie 7 listów gratulacyjnych osobom, które w roku akademickim 2020/2021 ukończyły studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Medycznego w Łodzi zdając z wyróżnieniem Lekarski Egzamin Końcowy oraz odbyły roczny staż i szkolenie specjalistyczne w WIM.

Listy otrzymali:

podporucznik lekarz Dominikę WÓJCICKĄ
podporucznik lekarz Gabrielę RÓŻAŃSKĄ-GRZELAK
podporucznik lekarz Weronikę SZYMAŃSKĄ
podporucznik lekarz Agatę FIEDOROWICZ
podporucznika lekarza Dominika SZYMAŃSKIEGO
podporucznika lekarza Marcela KULESZĘ

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO STUDIÓW DOKTORANCKICH 2021/2022

Inauguracja nowego roku akademickiego studiów doktoranckich połączona z 28. sesją „Quo Vadis Doctore?” odbyła się 21 października 2021 r. w Auli im. gen. bryg. prof. dr. hab. med. Dymitra Aleksandrowa. **Wykład inauguracyjny pt. „mRNA jako terapeutyk” wygłosił prof. dr hab. Jacek Jemielity z CeNT Uniwersytetu Warszawskiego.**

Uroczystość otworzyła Pani prof. dr hab. n. med. Zofia Wańkowicz, Przewodnicząca Rady Programowej Studiów Doktoranckich, która w swym przemówieniu przypominała, że prowadzone przez ponad 19 lat studia doktoranckie są wygaszane. Zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce [model kształcenia doktorantów uległ zmianie](#). Miejsce studiów III stopnia zajęły szkoły doktorskie.

Wykład inauguracyjny pt.: „mRNA jako terapeutyk” wygłosił [prof. dr hab. Jacek Jemielity](#), naukowiec, profesor nauk chemicznych, kierownik Laboratorium Chemii Bioorganicznej Centrum Nowych technologii Uniwersytetu Warszawskiego. Zajmuje się syntezą analogów nukleotydów o znaczeniu biologicznym oraz wykorzystaniem ich do modyfikacji kwasów nukleinowych. Specjalizuje się w badaniach nad terapeutycznym mRNA, które skuteczniej od naturalnych cząsteczek stymuluje komórki do produkcji określonego typu białek. Autor około 120 publikacji naukowych oraz 8 zgłoszeń patentowych. Jego wynalazki są wykorzystywane w kilkunastu badaniach klinicznych nad przeciwnowotworowymi szczepionkami mRNA. Współtwórca spin off'u UW Explorna Therapeutics.

W spotkaniu wzięli udział uczestnicy IV roku studiów doktoranckich oraz ich opiekunowie, a także przedstawiciele kadry naukowej.

[28. sesję sprawozdawczą uczestników IV roku studiów doktoranckich „Quo vadis Doctore?”](#) poprowadziła Pani prof. dr hab. n. med. Zofia Wankowicz. Wyniki swoich badań „Znaczenie androgenów u pacjentów z przewlekłą chorobą nerek”, opatrzone komentarzem opiekunów naukowych zaprezentowała Pani Ksymena Leśniak. W dyskusji udział wzięli członkowie Rady Programowej SD oraz zgromadzona publiczność.

W imieniu społeczności doktorantów wystąpiła przewodnicząca Samorządu Pani Joanna Królikowska.

ROZPOCZĘCIE STAŻU PODYPLOMOWEGO 2021/2022

1 października 2021 r. odbyła się inauguracja stażu podyplomowego lekarzy w roku akademickim 2021/2022.

Staż podyplomowy w WIM rozpoczęło 26 lekarzy cywilnych, skierowanych przez Okręgową Izbę Lekarską w Warszawie oraz 13 lekarzy – oficerów.

Uroczystość rozpoczął wykład zatytułowany: „Stan epidemii COVID-19 w Polsce i na świecie” wygłoszony przez Panią płk dr n. med. Barbarę Betiuk - Kierownik Punktu Szczepień p/COVID-19 WIM.

W dalszej części uroczystości, w imieniu Zastępcy Dyrektora WIM ds. Naukowych – płk prof. dr hab. n. med. Marka Rękaśa powitał koleżanki i kolegów stażystów prof. dr hab. n. med. Bolesław Kalicki, gratulując im uzyskania możliwości realizacji tego etapu kształcenia w naszym Instytucie.

W uroczystości uczestniczyli m.in.: płk dr n. med. Artur Bachta - Zastępca Dyrektora WIM/ Komendant CSK MON, który uroczystie przywitał stażystów, płk lek. Jarosław Kowal - Zastępca Dyrektora WIM ds. OPL /Rzecznik Prasowy WIM, Pani lek. Ewa Szymczuk - Zastępca Komendanta CSK MON WIM.

Znakomici specjaliści są podstawą dla zapewnienia wysokiego poziomu nauczania młodych lekarzy dlatego w gronie koordynatorów stażu podyplomowego znaleźli się: dr hab. n. med. Jolanta Korsak, prof. nadzw., prof. dr hab. n. med. Bolesław Kalicki, dr n. med. Katarzyna Lewczuk, ppłk dr n. med. Andrzej Mazurek i ppłk dr n. med. Piotr Cieślík.

Następnie młodzi lekarze otrzymali pakiety powitalne WIM wraz z niezbędnymi materiałami dot. zajęć na najbliższe 12 miesięcy oraz informacje o kursach, jak również wykładach organizowanych przez Wydział Kształcenia Podyplomowego Lekarzy CKP WIM.

Po części oficjalnej uroczystości odbyły się spotkania grupowe z koordynatorami. Najmłodszym przedstawicielom kadry lekarskiej życzymy efektywnej nauki oraz korzystania z możliwości, jakie daje odbywanie stażu podyplomowego w Wojskowym Instytucie Medycznym.

XVII FORUM RYNKU ZDROWIA - RELACJE

Za nami siedemnasta już edycja [Forum Rynku Zdrowia](#). Podczas dwudniowego wydarzenia, w trakcie 22 sesji ponad 140 prelegentów rozmawiało o kluczowych, ale również najbardziej aktualnych, gorących tematach związanych z unkcjonowaniem polskiej ochrony zdrowia.

Ponad 2 tys. zarejestrowanych uczestników, w tym blisko 1 tys. stacjonarnie. 49 tys. odtworzeń na żywo sesji w ramach [XVII Forum Rynku Zdrowia](#). Te liczby świadczą o ogromnej potrzebie bezpośrednich dyskusji dotyczących systemu opieki zdrowotnej właśnie w formule otwartej, wielowątkowej debaty, z udziałem, między innymi: przedstawicieli środowiska medycznego, administracji i polityki, pacjentów, dostawców współpracujących z sektorem medycznym, organizacji pozarządowych.

Podczas tegorocznej edycji [Forum Rynku Zdrowia](#) już pod raz piętnasty poznaliśmy laureatów [Portretów Polskiej Medycyny](#) – prestiżowych wyróżnień osób i instytucji, których działalność wywiera istotny, pozytywny wpływ na system ochrony zdrowia w naszym kraju.

Zapraszamy do oglądania retransmisji sesji na stronie [Forum Rynku Zdrowia](#).

Relacje, komentarze, wywiady i podsumowania debat na bieżąco są zamieszczane w portalu [rynekzdrowia.pl](#). Zostaną także opublikowane w listopadowym wydaniu magazynu Rynek Zdrowia.

Serdecznie dziękujemy Państwu za tak liczny udział w XVII Forum Rynku Zdrowia oraz współtworzenie zarówno strony merytorycznej, jak i inspirującej atmosfery tego wydarzenia.

INSTRUKTORZY WIM NA KONFERENCJI DEFENCE24 DAY

Wojskowy Instytut Medyczny był jednym ze współorganizatorów konferencji branży obronnej i sektora bezpieczeństwa Defence24 Day, która odbyła się w Warszawie w dniach 29-30.09.2021. Drugi dzień konferencji był poświęcony siłom specjalnym i medycynie pola walki. Instruktorzy Oddziału Medycyny Pola Walki i Symulacji Medycznej (OMPWiSM) przygotowali pokaz specjalny i warsztaty z przedłużonej opieki nad pacjentem (Prolonged Field Care).

Pokaz specjalny został przygotowany wraz z Centralnym Pododdziałem Kontrterrorystycznym Policji „BOA”, zespołem zabezpieczenia medycznego Oddziału Prewencji Policji w Piasecznie, funkcjonariuszami Komisarjatu Policji Rzeczej w Warszawie, Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym i Młodzieżową Drużyną Ratowniczą.

Miał na celu zaprezentowanie współpracy różnego rodzaju służb podczas zdarzenia z udziałem kilku poszkodowanych. Scenariusz obejmował symulację napadu na konwój przewożący pieniądze. W wyniku strzelaniny rannych zostało kilka osób. Zespół BOA przeprowadził szturm natychmiastowy neutralizując zagrożenie, a następnie udzielono pomocy poszkodowanym. Najciężej ranny został przekazany do wezwanej na miejsce zdarzenia załogi HEMS. Reszta poszkodowanych została zabezpieczona przez zespoły medyczne biorące udział w akcji.

Instruktorzy Oddziału Medycyny Pola Walki i Symulacji Medycznej WIM poprowadzili również warsztaty z przedłużającej się opieki na polu walki (Prolonged Field Care). Uczestnicy wzięli udział w symulacji medycznej pokazującej złożoność opieki nad poszkodowanym z urazem wielonarządowym w warunkach polowych. Kluczowym elementem warsztatów był debriefing, podczas którego uczestnicy wraz z instruktorem mogli przeanalizować wykonane procedury.

Konferencja i jej tegoroczne tematy były dobrą okazją do pokazania możliwości symulacji medycznej, potrzeby współpracy między jednostkami oraz miejscem wymiany doświadczeń.

Patronat nad wydarzeniem objął m.in. Minister Obrony Narodowej Mariusz Błaszczak, a gościem honorowym był ostatni żyjący CICHOCIEMNY Pan Aleksander Tarnawski.

ŻOŁNIERSKA PAMIĘĆ" - WIZYTA NA POWĄŻKACH

Podchorążowie Wojskowego Centrum Kształcenia Medycznego, studenci I roku Kolegium Wojskowo-Lekarskiego UMed w Łodzi w ramach akcji „Żołnierska Pamięć” złożyli kwiaty na grobie patrona Centrum gen. bryg. dr. med. Stefana Hubickiego na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

Przy tej okazji spotkali się z dr. med. n. med. Stanisławem Ilnickim – absolwentem III kursu Wojskowej Akademii Medycznej, konsultantem Kliniki Psychiatrii, Stresu Bojowego i Psychotraumatologii w Wojskowym Instytucie Medycznym, który oprowadził studentów po części wojskowej cmentarza.

Ponadto podchorążowie zwiedzili Zamek Ujazdowski, w którym w latach 1922-1939 mieściła się Szkoła Podchorążych Sanitarnych oraz mury Głównej Biblioteki Lekarskiej. Profesor podzielił się swoją wiedzą na temat Wojskowej Służby Zdrowia od czasu uzyskania przez Polskę Niepodległości.

KLOWN W SZPITALU WIZYTA CZERWONYCH NOSKÓW W KLINICE PEDIATRII

8 października br. klinikę Pediatrii, Nefrologii i Alergologii Dziecięcej WIM odwiedzili klauny. Uśmiechu i zabawy było bez liku. Chcemy, aby dzięki spotkaniom z Czerwonymi Noskami, pobyt w szpitalu był łatwiejszy i kojarzył się też z zabawnymi i przyjemnymi chwilami.

Czerwone Noski odwiedzają chore dzieci w szpitalach, aby pomóc im w powrocie do zdrowia. Przez sztukę kłownady łączącej elementy teatru, muzyki, iluzji i improwizacji, przynoszą uśmiech i przywracają małym pacjentom dziecięcą radość. Pracują w parach aby działać bezpośrednio przy łóżkach pacjentów, podchodząc do każdego z nich indywidualnie. Uśmiechnięte kłowny odwracają też uwagę dzieci od nieprzyjemnych zabiegów, a nawet towarzyszą im w czasie stresujących badań.

Najbliższe wydarzenia

Inauguracja studiów doktoranckich 2021/2022

OBRONA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Rada Naukowa Wojskowego Instytutu Medycznego w Warszawie zawiadamia, że w dniu **23 listopada 2021 r. o godz. 11.00 za pośrednictwem aplikacji Zoom odbędzie się publiczna obrona rozprawy doktorskiej** na stopień doktora nauk medycznych [lek. Sebastiana Osieckiego](#) z Zakładu Medycyny Nuklearnej. Tytuł pracy: „Zastosowanie wysiłkowej kardiografii impedancyjnej w obciążeniowych próbach scyntygraficznych w diagnostyce choroby niedokrwiennej serca”.

Publiczna obrona na stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne, specjalność: medycyna nuklearna [lek. Sebastiana Osieckiego, st. asyenta z Zakładu Medycyny Nuklearnej.](#)

Promotor: prof. dr hab. n. med. Mirosław Dziuk

Recenzenci: prof. dr hab. n. med. Magdalena Kostkiewicz

dr hab. n. med. Małgorzata Kobylecka

Posiedzenie odbędzie się przy użyciu urządzeń technicznych z wykorzystaniem aplikacji Zoom. Osoby zainteresowane mogą wziąć udział w publicznej obronie rozprawy doktorskiej korzystając z linku:

<https://zoom.us/j/98773910368?pwd=ekt1eitkY0RnTWxCbDF6SmM0ZjYyZz09>

Meeting ID: 987 7391 0368 Passcode: 776027

Rozprawa doktorska dostępna jest w Bibliotece Naukowej WIM (Budynek Główny, IV p.)

Streszczenie i recenzje rozprawy doktorskiej dostępne są na stronie internetowej:

<https://wim.mil.pl/stopnie-i-tytuly-naukowe-mainmenu-570/przewody-doktorskie/streszczenia-i-recenzje-rozpraw-doktorskich/3310-przewod-doktorski-lek-sebastiana-osieckiego>

Nasze sukcesy

SUKCES KARDIOLOGÓW Z WIM - PUBLIKACJA BADANIA AMULET W EUROPEAN JOURNAL OF HEART FAILURE (IF 15,534)!

Dużym sukcesem naukowym zakończyło się randomizowane, prospektywne i kontrolowane badanie kliniczne zrealizowane w projekcie AMULET.

Zespół 9 ośrodków kardiologicznych pod przewodnictwem WIM wdrożył i poddał obiektywnej ocenie skuteczność teleopieki opartej na punktach ambulatoryjnych prowadzonych przez personel pielęgniarstwa, w których pacjent poddawany jest szczegółowej ocenie klinicznej i hemodynamicznej a jego wyniki są przez kardiologa konsultowane zdalnie.

W badaniu AMULET udowodniono, że taka interwencja zmniejsza ryzyko pierwszej nieplanowej hospitalizacji z powodu zaostrzenia niewydolności serca w obserwacji 12 miesięcznej o 38% oraz wszystkich nieplanowych hospitalizacji z powodu tej choroby o 36%.

Wyniki opublikowano w renomowanym czasopiśmie naukowym European Journal of Heart Failure (IF 15.534 pkt, MNiSW 200 pkt).

Poziom opieki ambulatoryjnej nad chorymi z NS nie jest satysfakcjonujący, co wynika m. in. z niskiej dostępności opieki specjalistycznej i ograniczonego wykorzystania nowoczesnych metod diagnostycznych – mówi płk dr. hab. med. Paweł Krzeziński, prof. Instytutu, Kierownik projektu AMULET - W badaniu AMULET udowodniliśmy, że dobrze zorganizowana teleopieka jest odpowiedzią na aktualne potrzeby systemu opieki zdrowotnej, poprawia jakość leczenia niewydolności serca i chroni naszych pacjentów przed nagłym pogorszeniem stanu zdrowia.

Rozwiązania telemedyczne wydają się w sytuacji ograniczonych zasobów personalnych, jak również pandemii, słusznym kierunkiem doskonalenia opieki ambulatoryjnej. Dotychczasowy światowy dorobek badawczo-wdrożeniowy pozwala z optymizmem patrzeć na perspektywę ich szerszego wdrażania w praktyce klinicznej – komentuje gen. dyw. prof. dr. hab. med. Grzegorz Gielerak – Wyniki badania AMULET wpisują się doskonale w te światowe trendy a ich publikacja w tak renomowanym czasopiśmie jest miarą międzynarodowego sukcesu konsorcjum AMULET.

Pełny tekst publikacji jest dostępny bezpłatnie na stronie

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/ejhf.2358>

Gratulujemy Autorom i Wszystkim zaangażowanym w realizację badania!

Krzesiński P, Jankowska EA, Siebert J, Galas A, Piotrowicz K, Stańczyk A, Siwołowski P, Gutknecht P, Chrom P, Murawski P, Walczak A, Szalewska D, Banasiak W, Ponikowski P, Gielera G. Effects of an outpatient intervention comprising nurse-led non-invasive assessments, telemedicine support and remote cardiologists' decisions in patients with heart failure (AMULET study): a randomised controlled trial. Eur J Heart Fail. 2021 Oct 6. doi: 10.1002/ejhf.2358. Epub ahead of print. PMID: 34617373.

Więcej na temat projektu AMULET i Zespołu, który go realizował na stronach:

<https://amulet.wim.mil.pl/>

<https://amulet.care/>

DR KURPASKA CZŁONKINIĄ PRESTIŻOWEGO GRONA MŁODYCH KARDIOLOGÓW

Dr n. med. Małgorzata Kurpaska, lekarka Kliniki Kardiologii i Chorób Wewnętrznych WIM, została członkinią Klubu 30 Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego.

Warunkiem przyjęcia do tego prestiżowego grona polskich kardiologów są wybitne osiągnięcia naukowe uzyskane przed ukończeniem 35 roku życia. Głównym celem działania [Klubu 30](#) jest integracja środowiska młodych polskich kardiologów poprzez wzajemne spotkania, wymianę informacji o prowadzonych badaniach naukowych i dzielenie się inspirującymi pomysłami.

Reprezentacja pracowników WIM w takim gremium daje szansę realizacji wielośrodkowych projektów i innych inicjatyw naukowych.

[Dr n. med. Małgorzata Kurpaska](#) zajmuje się zaawansowanymi metodami oceny wydolności układu krążenia i hemodynamiki u chorych kardiologicznych. Swoje doświadczenia naukowe wykorzystuje w codziennej praktyce klinicznej w celu poprawy jakości diagnostyki i jakości leczenia naszych pacjentów.

Absolwentka Uniwersytetu Medycznego w Lublinie w 2011 r. Od tego czasu zawodowo związana z Wojskowym Instytutem Medycznym w Warszawie. W 2019 r. uzyskała tytuł specjalisty chorób wewnętrznych oraz stopień doktora nauk medycznych z zakresu wydolności fizycznej i prób wysiłkowych. Autorka ponad 25 publikacji i wystąpień zjazdowych, w tym 16 publikacji pełnotekstowych cytowanych 38 razy. Całkowity IF – 14.487; Punktacja MEiN – 181; Index H – 3

Serdecznie gratulujemy i życzymy kolejnych sukcesów!

ZASŁUŻENI W ROZWOJU ALERGOLOGII

Profesor Jerzy Kruszewski, konsultant Kliniki Chorób Infekcyjnych i Alergologii oraz **doktor Piotr Rapiejko** - starszy specjalista Kliniki Otolaryngologii i Onkologii Laryngologicznej z Klinicznym Oddziałem Chirurgii Czaszkowo-Szczękowo-Twarzowej 17 września 2021 roku zostali wyróżnieni medalami „Zasłużonemu w Rozwoju Alergologii”, przyznawanymi przez Walne Zgromadzenie Członków PTA za szczególne, wieloletnie zaangażowanie w pracach Towarzystwa.

W dniach 29.09 – 02.10 2021 roku odbył się w Katowicach w formie hybrydowej, **XIV Międzynarodowy Kongres Polskiego Towarzystwa Alergologicznego (PTA)**. Kongresy takie odbywają się co 3 lata. Tegorocznym, wiodącym tematem była „**Alergia a zdrowie Ziemi**”.

Z powodu obecnej sytuacji epidemicznej przed rozpoczęciem Kongresu w dniu 17.09.2021 r., odbyło się Walne Zgromadzenie delegatów Towarzystwa. **Za szczególne, wieloletnie zaangażowanie w pracach Towarzystwa, prof. dr hab. n. med. Jerzy Kruszewski**, konsultant Kliniki Chorób Infekcyjnych i Alergologii, oraz **dr n. med. Piotr Rapiejko**, starszy specjalista Kliniki Otolaryngologii i Onkologii Laryngologicznej z Klinicznym Oddziałem Chirurgii Czaszkowo-Szczękowo-Twarzowej zostali **uhonorowani medalami, „Zasłużonemu w Rozwoju Alergologii”** przyznawanymi przez Walne Zgromadzenie Członków PTA.

Zgromadzenie to dokonało wyboru nowego prezydenta elekta, którym został prof. Radosław Gawlik (ŚUM w Katowicach), członków Zarządu Głównego i innych organów PTA. **Członkami Zarządu Głównego PTA wybrani zostali pracujący w Wojskowym Instytucie Medycznym: prof. dr hab. n. med. Jerzy Kruszewski, dr n. med. Piotr Dąbrowicki i dr n. med. Piotr Rapiejko. Prof. Andrzej Chciałowski został członkiem Głównej Komisji Rewizyjnej, a ppłk dr n. med. Krzysztof Kłos wszedł w skład Honorowego Sądu Koleżeńskiego**

W trakcie ceremonii otwarcia Kongresu ustępujący prezydent PTA prof. Marek Kulus przekazał władzę nowemu prezydentowi, którym został prof. Maciej Kupczyk z Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.

W Kongresie, w którego Komitetach Organizacyjnym i Naukowym pracowali prof. Jerzy Kruszewski, prof. Andrzej Chciałowski, dr Piotr Dąbrowicki, uczestniczyło w sumie (on line oraz na miejscu ok. 250 osób. Ponad 40 wykładowców z kraju i zagranicy w 56 sesjach tematycznych wygłosiło ok. 200 wykładów i doniesień, w tym 10 wystąpień pracowników WIM. Prezydent PTA w pokongresowym liście podziękował pracownikom Kliniki za aktywny udział, wygłoszone wykłady oraz przewodniczenie sesjom.

KRZYSZTOF GONTARSKI MISTRZEM POLSKI SŁUŻB MUNDUROWYCH W BADMINTONIE

W dniach 17-19 września br. w Zagnańsku w województwie świętokrzyskim odbyły się IX Mistrzostwa Polski Służb Mundurowych w Badmintonie. W zawodach udział wzięło blisko 100 uczestników, reprezentujących formacje: policji, wojska, służby więziennej, straży granicznej, straży pożarnej i żandarmerii wojskowej. **Zawody po raz kolejny okazały się bardzo udane dla Krzysztof Gontarskiego.**

Wśród tak licznej grupy, w grze deblowej oraz mixtowej okazał się bezkonkurencyjny nie przegrywając ani jednego seta. Wygrał wszystkie swoje mecze, tym samym zdobywając tytuł Mistrza Polski Służb Mundurowych.

Trzydniowy turniej był bardzo wyczerpujący, ponieważ z roku na rok poziom sportowy zawodów jest coraz wyższy.

Za te osiągnięcia Krzysztof Gontarski został także wybrany jednym z trzech najlepszych zawodników całych mistrzostw.

Więcej:

**Inauguracja staży podyplomowych
2021/2022**

<https://wim.mil.pl/103-konferencje/aktualnoci7/3870-przedstawiciel-wim-wywalczył-dwa-złote-medale-podczas-ix-mistrzostw-służb-mundurowych-w-badmintonie>

Informacje Wydziału Prawnego

NAJNOWSZE ZMIANY W PRZEPISACH PRAWNYCH

Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 29 września 2021 r. **w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie funkcjonowania podmiotów leczniczych sprawujących opiekę nad uzależnionymi od alkoholu.**

<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1862>

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 października 2021 r. **zmieniające rozporządzenie w sprawie współdziałania między organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Weterynaryjnej oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych, które mogą być przenoszone ze zwierząt na ludzi lub z ludzi na zwierzęta.**

<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1859>

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 września 2021 r. **zmieniające rozporządzenie w sprawie programu pilotażowego opieki nad świadczeniobiorcą w ramach sieci kardiologicznej.**

<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1804>

Rozporządzenie **Ministra Obrony Narodowej** z dnia 6 sierpnia 2021 r. **w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów oraz sposobu przetwarzania dokumentacji medycznej w podmiotach leczniczych utworzonych przez Ministra Obrony Narodowej (Dz. U. Poz. 1825).**

www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1825,

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 września 2021 r. **zmieniające rozporządzenie w sprawie metody zapobiegania COVID-19.**

<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1771>

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2021 r. **zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych kryteriów wyboru ofert w postępowaniu w sprawie zawarcia umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.**

<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1765>

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2021 r. **zmieniające rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego.**

<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1764>

Dodatkowych informacji w zakresie zmian w przepisach prawnych udziela Pani Marta Karniewska-Witak specjalista w Wydziale Prawnym WIM, e-mail: mwitak@wim.mil.pl, tel. 665-707-750.

Informacje Wydziału Sprzedaży Świadczeń Medycznych i Analiz

NOWY WNIOSEK O PRZEPROWADZENIE KONKURSU NA UDZIELANIE ZAMÓWIENIA NA ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE

Od dnia **18 października br.** obowiązuje **nowy wniosek o przeprowadzenie konkursu na udzielanie zamówienia na świadczenia zdrowotne.**

Wniosek dostępny jest w: Intranet.WIM --> listy --> dokumenty --> Wniosek o przeprowadzenie konkursu o udzielanie świadczeń zdrowotnych - [link>>](#)

Prosimy o wypełnianie wniosków elektronicznie a następnie o ich wydrukowanie i złożenie do Wydziału Sprzedaży Świadczeń Medycznych i Analiz.

ROZLICZENIE KOSZTÓW I PRZYCHODÓW

Na stronie intranetowej WIM (adres <http://intranet.wim>) w poszczególnych katalogach jednostek organizacyjnych zostało zamieszczone **rozliczenie przychodów i kosztów za okres styczeń - czerwiec 2021 r.**

Przychody za 2021 r. zostały ustalone na podstawie danych zawartych w systemach wg stanu na dzień 29 września 2021 r. Przypominamy jednocześnie o możliwości ustawienia automatycznych powiadomień o pojawieniu się nowego dokumentu.

Ścieżka:

1. <http://intranet.wim>
2. Strony jednostek Wojskowego Instytutu Medycznego --> wybieramy swoją jednostkę organizacyjną
3. Strona (na górze po lewej stronie, pod napisem Sharepoint) --> Prześlij mi alert --> Wstaw alert na tej stronie --> Ok

Informacje Apteki Zakładowej

RECEPTARIUSZ SZPITALNY

Apteka Zakładowa informuje, że na stronie szpitala pojawił się **zaktualizowany Receptariusz Szpitalny**. Receptariusz jest dostępny: [Intranet > Listy > Dokumenty > Apteka > Receptariusz WIM 2021 – link>>](#)

Aktualizacja receptariusza dotyczyła wpisania nowych substancji leczniczych na SLL oraz zmian dotyczących sprowadzania leków na import docelowy.

ZMIANA SPOSOBU ZAMAWIANIA PRODUKTÓW LECZNICZYCH DROGĄ IMPORTU DOCELOWEGO

Apteka Zakładowa informuje także o zmianie sposobu zamawiania produktów leczniczych drogą importu docelowego. Poniżej przedstawiamy schemat postępowania:

W przypadku zamówienia PL drogą importu docelowego zapotrzebowanie należy wygenerować i złożyć w wersji elektronicznej poprzez SOID – System Obsługi Importu Docelowego (link do strony <https://soid.ezdrowie.gov.pl/>) zgodnie z instrukcją użytkownika (link do strony SOID–Instrukcja użytkownika–zapotrzebowania v1.02).

Zapotrzebowanie na produkt stosowany w podmiocie leczniczym (tzw. szpitalne) można wystawić na indywidualnego pacjenta podając jego dane osobowe lub na potrzeby Kliniki/Oddziału wybierając w miejscu danych osobowych „zapotrzebowanie doraźne”.

Wygenerowane zapotrzebowanie (z uzupełnionym nr wpisu do RPWDL – 000000019182) przez Kierownika Kliniki/Oddziału lub lekarza upoważnionego przez Kierownika Kliniki/Oddziału, a następnie podpisane podpisem elektronicznym zostaje skierowane w systemie SOID do akceptacji i podpisu przez Kierownika podmiotu leczniczego lub osobę uprawnioną do reprezentacji na wskazany w zapotrzebowaniu adres email: komenda@wim.mil.pl

Na podany adres email zostaje przesłany link do akceptacji zapotrzebowania przez Kierownika podmiotu leczniczego lub osobę uprawnioną. Akceptacja zapotrzebowania wymaga kodu autoryzacyjnego, wygenerowanego w czasie wystawiania zapotrzebowania. Kierownik Kliniki/Oddziału lub lekarz upoważniony do wystawiania zapotrzebowania przekazuje kod autoryzacyjny osobie upoważnionej do podpisu zapotrzebowania – Kierownikowi podmiotu leczniczego lub osobie uprawnionej drogą poza SOID np. mailową, telefoniczną lub inną. Po zatwierdzeniu i podpisaniu zapotrzebowania Kierownik podmiotu leczniczego lub osoba uprawniona przesyła zapotrzebowanie do konsultanta krajowego/wojewódzkiego, wskazanego w zapotrzebowaniu przez osobę je wystawiającą.

Informacja o rozstrzygnięciu zapotrzebowania z Ministerstwa Zdrowia wpływa na wskazany w zapotrzebowaniu adres email do powiadomień - Apteki Zakładowej: apteka@wim.mil.pl.

Każdorazowo osoba wystawiająca zapotrzebowanie powiadamia o tym Aptekę Zakładową, podając nr wygenerowanego zapotrzebowania na adres email: apteka@wim.mil.pl

PROBLEM Z DOSTĘPNOŚCIĄ IMMUNOGLOBULIN

W związku z **bardzo ograniczoną dostępnością immunoglobulin**, zwłaszcza do podania dożylnego, u Dostawców prosimy o niewłączanie nowych pacjentów do terapii i ograniczenie obecnego zużycia immunoglobulin do koniecznego minimum.

Przy gwałtownym wzroście zapotrzebowania z Oddziałów na immunoglobuliny dożylnie w ostatnim czasie, może dojść do sytuacji, że apteka **nie będzie** w stanie zabezpieczyć pacjentów WIM w lek.

Informacje Pionu Finansowego

ZAMKNIĘCIE OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO – PAŹDZIERNIK 2021

W nieprzekraczalnym terminie do dnia **8 października br.** prosimy o dostarczenie wszystkich faktur zagranicznych, będących w posiadaniu komórek organizacyjnych w związku ze złożeniem deklaracji „INTRASTAT” do Urzędu Celnego za miesiąc październik 2021.

Natomiast do **15 października br.** prosimy o dostarczenie wszystkich dokumentów księgowych, będących w posiadaniu komórek organizacyjnych, w związku z zamknięciem podatkowym okresu sprawozdawczego za miesiąc październik 2021.

Informacje Pionu Nauki

ZWROTY KSIĄŻEK DO BIBLIOTEKI NAUKOWEJ

Biblioteka Naukowa przypomina swoim czytelnikom, zwłaszcza tym którzy rozwiązują umowę o pracę lub przechodzą na emeryturę, o **obowiązku rozliczenia się z wypożyczonych pozycji książkowych.**

Przypominamy także **pracownikom czynnym zawodowo** o obowiązku **zwracania długo przetrzymywanych książek**, tak aby na bieżąco były one dostępne dla innych zainteresowanych.

PAWEŁ FILIPOWSKI W ZESPOLE PAŃSTWOWEJ KOMISJI EGZAMINACYJNEJ W DZIEDZINIE INTENSYWNEJ TERAPII

Z uznaniem informujemy, iż Centrum Egzaminów Medycznych w Łodzi powołało do **Państwowej Komisji Egzaminacyjnej w dziedzinie intensywnej terapii** pracownika WIM - Pana Pawła Filipowskiego.

Skład Zespołu Egzaminacyjnego:

- dr hab.n.med. Dariusz Maciejewski- Przewodniczący Zespołu Egzaminacyjnego
- dr hab.n.med. Krzysztof Kobylarz
- dr n.med. Wiesław Królikowski
- dr n.med. Urszula Zielińska-Borowska
- lek. med. Paweł Filipowski

Informacje Wydziału Wsparcia i Zarządzania Projektami

KONKURSY NCN DLA NAUKOWCÓW – OPUS I SONATA

Narodowe Centrum Nauki ogłosiło nabór w kolejnych edycjach konkursów [OPUS](#) na projekty badawcze dla naukowców na wszystkich etapach kariery naukowej oraz [SONATA](#) przeznaczony dla naukowców, którzy uzyskali stopień doktora w okresie od 2 do 7 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem.

Łączny budżet obydwu flagowych konkursów NCN wynosi aż **700 mln zł**. Termin składania wniosków upływa **15 grudnia 2021 r., o godz. 16:00**.

Konkurs [OPUS](#) jest zaadresowany do naukowców na wszystkich etapach kariery naukowej, prowadzących badania podstawowe. Mogą w nim brać udział zarówno osoby nieposiadające stopnia naukowego, jak i doświadczeni badacze. Wymogiem jest jednak posiadanie przez kierownika projektu w swoim dorobku co najmniej jednej opublikowanej lub przyjętej do druku pracy naukowej. Czas realizacji badań może wynosić 12, 24, 36 lub 48 miesięcy. W zgłaszanych do finansowania projektach możliwe jest wykorzystanie przez polskie zespoły badawcze wielkich międzynarodowych urzędów badawczych lub współpraca z partnerami z zagranicznych instytucji naukowych. Konkurs otwiera możliwość ubiegania się o finansowanie projektów badawczych prowadzonych we współpracy międzynarodowej dwustronnej lub trójstronnej w ramach programu Weave, w procedurze **OPUS LAP**.

W ramach [konkursu OPUS 22 współpraca LAP](#) możliwa jest w ramach współpracy w programie Weave między NCN, a:

- **FWF - Austrian Science Fund,**
- **GAČR - Czech Science Foundation,**
- **ARRS - Slovenian Research Agency,**
- **DFG - German Research Foundation,**
- **SNSF - Swiss National Science Foundation.**

W konkursie nie ma określonej górnej granicy kosztów projektu. Budżet całego konkursu w jego dwudziestej drugiej edycji wynosi 500 mln zł.

Konkurs [SONATA](#) przeznaczony dla naukowców, którzy uzyskali stopień doktora w okresie od 2 do 7 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem.

Wnioskodawcy mogą ubiegać się o finansowanie projektów obejmujących badania podstawowe, trwających 12 miesięcy, 24 miesiące lub 36 miesięcy. W projektach badawczych poza kierownikiem projektu w zadania badawcze mogą być zaangażowani dodatkowi wykonawcy, w tym studenci i doktoranci oraz osoby na stanowisku typu post-doc.

Nabór projektów trwać będzie do **15 grudnia 2021 r., do godz. 16:00**.

Szczegółowe informacje na temat konkursów można znaleźć na stronie [Narodowego Centrum Nauki](#). Wnioski należy składać w wersji elektronicznej za pośrednictwem systemu [OSE](#). Formularze wniosków nie są jeszcze dostępne w systemie i zostaną udostępnione w późniejszym terminie.

UWAGA: Osoby zainteresowane udziałem w konkursach zobowiązane są do złożenia [Formularza Zgłoszenia Projektu Badawczego](#), składając go w Sekcji Projektów Statutowych i Krajowych WWiZP (pok. 451, IV piętro, budynek żywieniowy).

Formularz należy złożyć najpóźniej do 17 listopada 2021 r.

Zachęcamy do wcześniejszego konsultowania pomysłów. Pracownicy Wydziału Wsparcia i Zarządzania Projektami służą pomocą przy aplikowaniu. Kontakt : tel. 261-817-297, e-mail: mkowanska@wim.mil.pl

WYNIK NABORU PARTNERÓW DO KONKURSU ABM - CHOROBY CYWILIZACYJNE

Wojskowy Instytut Medyczny zawiadamia o wyborze partnerów do konkursu Agencji Badań Medycznych nr ABM/2021/3 w obszarze chorób cywilizacyjnych.

Wybór partnerów dotyczył przygotowania i realizacji projektu w konkursie ogłoszonym przez Agencję Badań Medycznych.

W drodze otwartego naboru na wybór partnera konsorcjum realizowanego w terminie od 6 do 20 października 2021 r. zostały wyłonione następujące podmioty:

- Uniwersytecki Szpital Dziecięcy w Lublinie
- Instytut Rozrodu Zwierząt I Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie

Ogłoszenie o konkursie ogłoszonym przez Agencję Badań Medycznych dostępne jest pod adresem internetowym:

<https://abm.gov.pl/pl/konkursy/aktualne-nabory-1/1000.Konkurs-na-niekomercyjne-badania-kliniczne-w-obszarze-chorob-cywilizacyjnych-ABM.html>

BEZPŁATNE BADANIA PROFILAKTYCZNE W KIERUNKU REUMATOIDALNEGO ZAPALENIA STAWÓW

Klinika Chorób Wewnętrznych i Reumatologii WIM zaprasza na **bezpłatne badania profilaktyczne** w kierunku **reumatoidalnego zapalenia stawów**.

Program jest przeznaczony dla osób w wieku 18-65 lat. Mogą z niego skorzystać zarówno pracownicy WIM, jak i osoby spoza Instytutu (rodzina, znajomi) – wszyscy, których niepokoją bóle w okolicach stawów.

Udział w Programie obejmuje kompleksowe badania, w tym konsultację reumatologiczną, USG, RTG i badania laboratoryjne oraz wizytę podsumowującą diagnozę po dwóch tygodniach od pierwszej konsultacji. Wszystkie procedury odbędą się na terenie WIM.

Aby zapisać się na wizytę, należy zadzwonić pod numer **665-707-632**, by zarezerwować **konkretny termin i godzinę**. Wizyta trwa ok. 60 min.

Krótki czas oczekiwania na wizytę, a potem na wyniki badań, jest możliwy dzięki dofinansowaniu projektu „Program profilaktyczny wczesnego wykrywania reumatoidalnego zapalenia stawów w WIM” z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

NASZ DZIENNIK: WYCIĄGNAĆ WNIOSKI

Rozmowa z Grzegorzem Gielerakiem, dyrektorem WIM. - **W Wojskowym Instytucie Medycznym (WIM) odbyła się prezentacja raportu – autorstwa WIM i Instytutu Jagiellońskiego. Przedstawiono w nim rekomendacje dla polskiego rządu w zakresie gotowości państwa na czas kryzysu. Wskazywano m.in. na konieczność usprawnienia procedur związanych z ratownictwem medycznym, szpitalnictwem, a także wzmocnieniem bezpieczeństwa lekowego Polski.**

Grzegorz Gielerak - Jest to dokument opracowany zgodnie z zasadą „uczymy się na błędach”, budowaniu w oparciu o to wniosków oraz rekomendacji i zaleceń służących temu, aby państwo i społeczeństwo były bardziej bezpieczne i odporne na kryzysy i to nie tylko pandemiczne. Raport jest pierwszym od początku pandemii formalnym dokumentem w całości poświęconym okolicznościom i zdarzeniom jakim miały miejsce podczas epidemii koronawirusa w Polsce. Blisko już 600 dni, jakie minęły od wykrycia pierwszego w kraju pacjenta zakażonego koronawirusem, przebyte trzy fale zwiększonej liczby zachorowań, czy program powszechnej wakcynacji są właściwymi przesłankami do opisanie oraz wypracowania maksymalnie kompletnych zaleceń i rekomendacji dla administracji rządowej i samorządowej w zakresie gotowości państwa oraz społeczeństwa na czas kryzysu.

W których obszarach powinna zatem nastąpić zmiana, by być na takie zdarzenia przygotowanym?

- Obecnie zakładamy, że kryzysy epidemiczne będą zdarzać się częściej niż dotychczas. Przypomnę, że były to dotychczas cykle 10- 15 letnie. Prognozuje się, że różne czynniki, w tym postępująca globalizacja, ocieplenie klimatu, spowodują, że ta perspektywa skróci się do 6-8 lat. Dlatego po pierwsze zmian wymaga sposób organizacji służby zdrowia oraz potrzebne jest powstanie albo rozwinięcie pewnych struktur w ramach tej służby zdrowia, które stanowiłyby efektywne wsparcie dla przeciwdziałania skutkom kryzysów epidemicznych.

Gdzie są zatem te obszary strategiczne w zakresie wzmocnienia odporności kryzysowej państwa?

- Przed nami konieczność zbudowania spójności zadaniowej jednostek ochrony zdrowia w obszarze szpitalnictwa, AOS i POZ, swoistej integracji instytucjonalnej i stworzenia zespołów reagowania kryzysowego, które uwzględniają służby i podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo narodowe. Zasadne jest także tworzenia szpitali modułowych jako jednostek trwałych, efektywnych kosztowo, stanowiących wsparcie dla regionalnych stacjonarnych systemów ochrony zdrowia. Na pewno korekty wymagają elementy związane z diagnostyką laboratoryjną czy molekularną. Liczbę pracowni, ich przemyślane rozmieszczenie na terenie kraju oraz adekwatne do potrzeb wyposażenie należy w tym względzie traktować jako próbnik funkcjonalności systemu, tak w ujęciu jego skuteczności ewaluacyjnej, jak i efektywności kosztowej. Ważnym elementem są też kwestie kształcenia i doskonalenia zawodowego kadr, a także budowania gotowości państwa do produkcji leków, sprzętu i materiałów medycznych. To wszystko decyduje o zdolnościach skutecznego działania.

Ważnym elementem odnoszącym się do kryzysu jest kwestia zarządzania nim oraz komunikacja.

- Tak. Chodzi o zbudowanie odpornego systemu zarządzania, uwzględniającego aspekty definiowanych na bieżąco zagrożeń, wypracowania scenariuszy

**Dr Małgorzata Kurpaska członkinią
Klubu 30 Polskiego Towarzystwa
Kardiologicznego**

**Płk Krzysztof Gontarski mistrzem
Mistrzostw Służb Mundurowych
w badmintonie**

przeciwdziałania tym zagrożeniom, ujmowania tego w powiązane ze sobą schierachizowane struktury zarządzania kryzysowego państwa, funkcjonujące na szczeblu centralnym, ale także niższych.

Z kolei komunikacja i zaufanie społeczne jest właściwie najprostszym do zweryfikowania i wypracowania nowych standardów działaniem. Musimy uwierzyć, że komunikacja ze społeczeństwem w warunkach kryzysu jest niezmiernie ważna, i musi uwzględniać wszystkie, czasami bardzo subtelne aspekty: istotne jest nie tylko to, co mówimy, w jaki sposób, za pośrednictwem jakiego medium, ale najważniejsze kto to robi. Jeśli chodzi o kwestie związane z kryzysem dotyczącym sfery zdrowia, to w tych okolicznościach powinniśmy korzystać z pomocy profesjonalistów – praktyków medycznych.

Pandemia unaczoniła także i spotęgowała problemy polskiej służby zdrowia np. braki kadrowe.

- To jednak nie tylko to. Pandemia potwierdziła jedynie moją wcześniejszą diagnozę- to jest kwestia jasnego zdefiniowania roli systemu publicznego i niepublicznego w systemie ochrony zdrowia. Przypomnę, że oba te systemy, publiczny to w całości, a niepubliczny w zdecydowanej większości, jest finansowany ze środków publicznych. Czas więc abyśmy jasno określili rolę i znaczenie tych segmentów właśnie w warunkach kryzysu, z jakim możemy się zderzyć.

Przypomnę szpitale w zdecydowanej większości są publiczne, ale już POZ w 90 proc. są to zakłady niepubliczne, AOS- 78 proc. to zakłady niepubliczne. Medycyna pracy to 80 proc. zakłady niepubliczne. Proszę zatem zwrócić uwagę, że w zasadzie cały pozaszpitalny segment rynku zdrowia – biorąc pod uwagę to jak formułowane są dziś umowy pomiędzy tymi podmiotami a płatnikiem – znajduje się poza władztwem państwa, co epidemia, zwłaszcza w jej pierwszej fazie, bardzo silnie unaoczniała i to trzeba zmienić, z tego trzeba wyciągnąć wnioski. Dla wszystkich jest miejsce na rynku, ale wszyscy wobec państwa i społeczeństwa musimy mieć jednakowe, niezależnie od towarzyszących okoliczności, zobowiązania. Priorytetem jest zwiększenie wydajności sektora publicznego oraz wyznaczenie części prywatnej roli systemowego bufora, którego pierwszoplanowym zadaniem byłoby oferowanie kompetentnych usług z dochowaniem szczególnej dbałości o utrzymanie ich pełnej dostępności potrzebującym pacjentom.

W raporcie wskazano też postulat, by produkcja leków wróciła do Europy.

- Zdecydowanie, cieszę się, że ten ten element odpowiednio silnie wybrzmiał. I to pokazuje stopień w jakim raport jest interdyscyplinarny i kompleksowy. Europa nie może ograniczyć swojej działalności wyłącznie do zarządzania narzędziami finansowymi. Zdrowa gospodarka to jest również produkcja. Kryzys pokazał, że nie wolno pozwolić sobie, zwłaszcza w aspektach tak wrażliwych, jakimi są substancje czynne leków, by były one produkowane w dalekich krajach azjatyckich. Europa nie może ryzykować odcięciem od łańcucha dostaw bez możliwości jakiegokolwiek na taką sytuację adekwatnej reakcji w drodze działań kompensacyjnych. Wojny i kryzysy służą właśnie temu, by takie okoliczności identyfikować, a następnie naprawiać i temu służy ten raport.

W tym kontekście eksperci są zgodni, że mamy obecnie do czynienia z nowym rodzajem hybrydowego zagrożenia, które może przyczynić się do ponownego przetestowania systemu zdrowotnego w Polsce.

- Owszem. Wynika to z faktu, że w Chinach produkuje się większość leków i wyrobów medycznych, które trafiają do polskich pacjentów. Niestabilność azjatyckiej produkcji jest obecnie alarmująca. Biorąc pod uwagę epidemię COVID-19 oraz potencjalne przyszłe zagrożenia zewnętrzne konieczne jest budowanie odpowiednio zorganizowanej – pochodzącej z różnych dziedzin działalności państwa – obrony i ochrony przed zagrożeniami militarnymi i niemilitarnymi, w każdej dającej się dziś przewidzieć ich odsłonie. Napięta sytuacja geopolityczna oraz kryzys gospodarczy w Chinach pokazują, że nowe hybrydowe formy zagrożeń są realne.

**Żołnierska pamięć
wizyta na Powązkach**

A jak Pan Profesor przewiduje rozwój obecnej fali epidemii w Polsce?

- Jesteśmy na początku czwartej fali epidemii, której przebieg na pewno będzie zupełnie inny niż trzech wcześniejszych. Informacje dotyczące liczby osób zakażonych nie mają już tak kardynalnego, jak to było wcześniej, znaczenia z punktu widzenia zarządzania epidemią. Wiarygodne dane podają, że ok. 70 proc. społeczeństwa dysponuje czynną bądź bierną odpornością, co sprawia, że skutki ewentualnych zakażeń będą zgoła inne. Na pewno możemy się spodziewać, że mniej osób zakażonych koronawirusem będzie wymagać hospitalizacji oraz umierać z powodu COVID-19.

Czwarta fala jest o tyle ciekawa i specyficzna, że jej przebieg ma miejsce w warunkach dużej wakcynacji społeczeństwa. Stąd wszystkie obecne doświadczenia są w pewnym stopniu nowe, niepowtarzalne i niezbędne, aby właściwie przygotować się do tego, jak będziemy funkcjonować późną jesienią tego i wiosną przyszłego roku. Dalszego? Dlatego, że w końcu będzie musiał nastąpić taki moment, w którym staniemy przed decyzją usunięcia zakażenia SARS-CoV-2 z listy chorób szczególnie niebezpiecznych. Aby to zrobić musimy dysponować maksymalnie pełnymi informacjami – danymi, na podstawie których będziemy w stanie budować wiarygodne zalecenia i rekomendacje. Nie możemy opierać się tylko na informacjach pochodzących z innych państw, bowiem każdy kraj, biorąc pod uwagę demografię, gęstość zaludnienia, stan zdrowotny społeczeństwa, ma swoją specyfikę i trzeba to wszystko uwzględnić.

Dziękuję za rozmowę

Nasz Dziennik: Aneta Przysiężniuk-Parys

WIM w mediach

KURIER MAZOWIECKI – SZPITAL WOJSKOWY W LEGIONOWIE

26.10.2021 r.

Wojskowy Instytut Medyczny jest dziś na finiszu realizacji projektu pn. szpital wojskowy w Legionowie. To pierwszy od ponad 40 lat nowy szpital wojskowy na mapie kraju. Z początkiem nowego roku wojskowy szpital w Legionowie będzie faktem, a nie tylko jak dotychczas marzeniem jakim przyszło żyć bez mała dwóm pokoleniom mieszkańców Legionowa. Dla wojska i dla mieszkańców powiatu oznacza to nową jakość w sposobie i warunkach praktycznego stosowania opieki medycznej.

You Tube: <https://youtu.be/B35ydSm5arE>

POLSKA ZBROJNA: PONOWNIE DZIAŁA SZPITAL WIM DLA CHORYCH NA COVID-19

26.10.2021 r.

W związku z pogarszającą się sytuacją epidemiologiczną działanie wznowił szpital modułowy zlokalizowany przy Wojskowym Instytucie Medycznym w Warszawie. – Z powodu COVID-19 trafiają do nas pacjenci niewydolni oddechowo. Wymagają oni terapii tlenem lub podłączenia pod respirator. W większości są to osoby niezaszczone – mówi ppłk dr hab. n. med. Arkadiusz Lubas, kierownik szpitala.

Modułowy szpital przy Wojskowym Instytucie Medycznym w Warszawie został przygotowany z myślą o pacjentach chorych na COVID-19. Placówka jest przystosowana do leczenia najcięższych przypadków zakażeń koronawirusem, a opiekę medyczną zapewnia w niej doświadczona kadra WIM. Otwarty na początku 2021 roku szpital przyjmował pacjentów głównie podczas trzeciej fali pandemii. Gdy liczba chorych spadła, placówkę zamknięto, a personel medyczny wrócił do pracy na swoich macierzystych oddziałach w WIM.

Więcej:

<http://www.polska-zbrojna.pl/home/articleshow/35643?t=Ponownie-dziala-szpital-WIM-dla-chorych-na-COVID-19>

GAZETA PODATKOWA: SZPITAL WOJSKOWY W LEGIONOWIE. PLACÓWKĄ POKIERUJE WYBITNY KARDIOLOG

26.10.2021

Filia Wojskowego Instytutu Medycznego (WIM) na legionowskich Piaskach przyjmie pierwszych pacjentów już na początku 2022 r. Gmach szpitala został już ukończony, placówka jest obecnie wyposażana w niezbędne sprzęty medyczne.

Legionowską filię tej cenionej w kraju placówki medycznej pokieruje znany kardiolog, pułkownik Robert Ryczek. Pomagać mu będą ordynatorzy poszczególnych szpitalnych oddziałów - będą to doświadczeni lekarze, w większości związani z warszawskim WIM.

Więcej:

<https://gazetapowiatowa.pl/wiadomosci/legionowo/legionowo-szpital-finisu-placowka-pokieruje-wybitny-kardiolog-zobacz-jeszcze-bedzie-nas-leczyl/>

NIEZALEŻNA: ASTMA JEST ROZPOZNAWANA ZBYT PÓŹNO

24.10.2021 r.

W Polsce ponad 4 mln osób żyje z astmą. Według danych Narodowego Funduszu Zdrowia w 2019 r. zarejestrowanych było 2,2 mln chorych z rozpoznaną astmą, a 1,1 mln było leczonych na tę chorobę.

Oznacza to, że aktywnie leczy się w Polsce jedynie co czwarty astmatyk. U wielu pacjentów zbyt późne jest też rozpoznanie astmy. Sytuacja jest niezwykle poważna. Czas rozpoznawania astmy u pacjentów w Polsce pozostawia bardzo wiele do życzenia. - alarmuje dr n. med. Piotr Dąbrowiecki z Wojskowego Instytutu

Medycznego (WIM), prezes Polskiej Federacji Stowarzyszeń Chorych na Astmę, Alergię i POChP.

Więcej:

<https://niezalezna.pl/415736-astma-jest-rozpoznawana-zbyt-pozno>

RYNEK ZDROWIA: LECZENIE CHOROÓB AUTOZAPALNYCH WYMAGA ZINDYWIDUALIZOWANEJ OPIEKI

20.10.2021 r.

Większość chorób rzadkich, w tym również autozapalnych, ma podłoże genetyczne. Liczymy bardzo na rozwój tego obszaru diagnostyki w ramach Narodowego Planu dla Chorób Rzadkich. Z Kariną Jahnz-Różyk, konsultantem krajowym w dz. alergologii, kierownikiem Kliniki Chorób Wewnętrznych, Pneumonologii, Alergologii i Immunologii Klinicznej w Wojskowym Instytucie Medycznym - Centralnym Szpitalu **Klinicznym MON rozmawiamy** o diagnostyce i leczeniu pacjentów z chorobami autozapalnymi.

Więcej:

<https://www.rynekzdrowia.pl/choroby-rzadkie/Choroby-rzadkie-Prof-Karina-Jahnz-Rozyk-leczenie-chorob-autozapalnych-wymaga-zindywidualizowanej-opieki.226074.1024.html>

BRANDSIT: WOJSKOWY INSTYTUT MEDYCZNY ZAKUPI DRUGIEGO ROBOTA

08.10.2021 r.

„Wraz z zarządem podjęliśmy decyzję o kupnie kolejnego urządzenia” – mówił prof. Grzegorz Gielerak i dodał, że będą postępowały prace nad stworzeniem najpierw lokalnego, a potem europejskiego ośrodka szkoleniowego dla personelu platform robotycznych.

Dyrektor WIM przypomniał kalendarium wydarzeń wokół zakupu pierwszego robota Da Vinci. W ciągu 12 miesięcy od jego zakupu przeprowadzono 172 operacje. Były to głównie operacje ginekologiczne i urologiczne, ale jak zaznaczył Gielerak – WIM jest pierwszym ośrodkiem w Polsce, który wykonuje operacje w zakresie głowy i szyi z wykorzystaniem robota da Vinci.

Prof. Gielerak tłumaczył także, że trwają prace nad umożliwieniem przeprowadzania interdyscyplinarnych operacji – bez dzielenia na dwa oddzielne zabiegi.

Więcej:

<https://brandsit.pl/prof-gielerak-wojskowy-instytut-medyczny-zakupi-drugiego-robota-da-vinci/>

Czerwone Noski Klown w Szpitalu

Szkolenia

BLS - OBOWIĄZKOWE SZKOLENIE PERSONELU WIM

Informujemy, że edycja szkolenia BLS (Basic Life Support) prowadzonego za pośrednictwem platformy e-learningowej <https://elearning.wim.mil.pl/> w roku 2021, dostępna jest do dnia **31.12.2021 r.**

Wszystkich Państwa, którzy jeszcze nie dopełnili tego obowiązku prosimy o jego bezwzględne wykonanie.

Szkolenie w zakresie resuscytacji krążeniowo – oddechowej skierowane jest do wszystkich pracowników i żołnierzy Wojskowego Instytutu Medycznego. Zgodnie ze standardem: „Pracownicy szpitala są szkoleni w resuscytacji krążeniowo-oddechowej” zawartym w obszarze Opieka nad Pacjentem „OP3”, personel zobowiązany jest do udziału w szkoleniu co najmniej raz w roku.

Udział w szkoleniu będzie ewidencjonowany oraz udokumentowany zaświadczeniem, które zostanie włączone do akt osobowych.

Przydatne informacje

PRYZDZIAŁY MOBILIZACYJNE I PRACOWNICZE

Sekcja Mobilizacyjna zwraca się z prośbą do wszystkich pracowników cywilnych WIM o przekazywanie informacji o posiadanych przydziałach mobilizacyjnych lub pracowniczych przydziałach mobilizacyjnych do innych jednostek wojskowych.

W miarę możliwości będą one zamieniane na przydziały do WIM co rozwiąże w przyszłości problemy z koniecznością odbywania ćwiczeń wojskowych w innych jednostkach wojskowych lub instytucjach.

Informacje na temat przydziałów (najlepiej kopie kart) prosimy przekazywać osobiście do Sekcji Mobilizacyjnej, telefonicznie nr 261-816-742; 261-816-994 lub mailowona adres mkowalczyk5@wim.mil.pl.

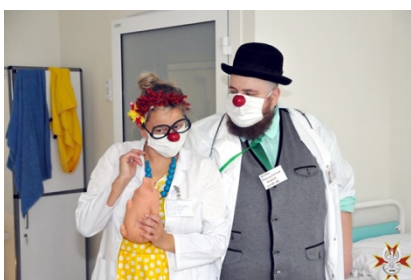
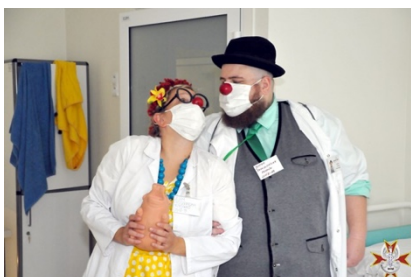
NOWE ZASADY NBYCIA LEGITYMACJI PKP

Zarząd Zakładowy NSZZ PW informuje, że zgodnie z nową umową z PKP Koleje Mazowieckie KM Sp. z o. o na rok 2022, **pracownicy WIM chcący nadal korzystać z możliwości wykupienia legitymacji ze zniżką 35% muszą być członkami Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Pracowników Wojska.**

Za Zarząd Zakładowy NSZZ PW Przewodnicząca: Barbara Cybulak, tel: 515-561-985.

ZBIERAJ NAKRĘTKI DLA KAROLINKI SIENIAK

Karolinka urodziła się 6 kwietnia 2016 roku. Podczas badania USG W 22 tygodniu ciąży zdiagnozowano u naszej córeczki przepuklinę oponową - rdzeniową, wodogłowie i zespół Arnolda Chiari. W 26 tygodniu nasza niespełna 600

gramowa dziewczynka przeszła operację wewnątrzłonowej plastyki przepukliny i oczekiwała jeszcze prawie 10 tygodni zanim pojawiła się na świecie. Po urodzeniu oceniono ją na 10 punktów w skali Apgar. Ważyła 1960 gram. **Od urodzenia jest intensywnie rehabilitowana aby wykształcić prawidłowe wzorce zachowań.**

Karolinka wymaga kilkugodzinnych, codziennych ćwiczeń głównie metodą Vojty. Do jej usprawnienia niezbędny jest sprzęt rehabilitacyjny i zaopatrzenie ortopedyczne co wiąże się z dużymi nakładami finansowymi. Karolinka jest pogodnym i uśmiechniętym dzieckiem z dobrymi rokowaniami na przyszłość. Wierzymy, że dzięki naszemu zaangażowaniu i pracy oraz Państwa wsparciu nasza Karolinka będzie mogła w przyszłości aktywnie spędzać czas ze swoimi dwiema starszymi siostrami i innymi dziećmi.

Więcej informacji: <https://www.fundacja-sloneczko.pl/wyszukaj.html>

Pomóc Karolinie i jej rodzicom możemy poprzez:

Zbieranie plastikowych nakrętek po:

- wodach, płynach, szamponach itp.
- zatyczki, korki, przykrywk, dekle
- opakowania po jajkach niespodziankach
- łyżeczki, miarki
- korki od butli gazowych i inne elementy plastikowe, które są oznaczone PP, PE, LDPE, HDPE

Kartonowe pudełka do których można wrzucać plastikowe nakrętki zostały ustawione przy Kancelarii Ogólnej WIM, Bufecie OLBETTO oraz w Sekcji Socjalnej WIM.

Podarowanie Karolinie 1% podatku i/lub przekazanie darowizny finansowej.

Aby przekazać 1% podatku wystarczy wpisać w rozliczeniu rocznym **KRS 0000186434, cel szczegółowy 858/S Karolina Sienniak.**

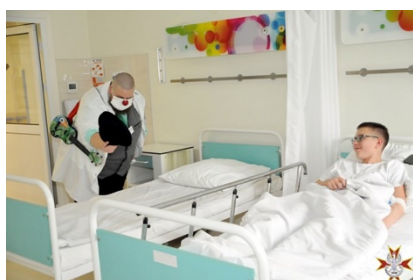
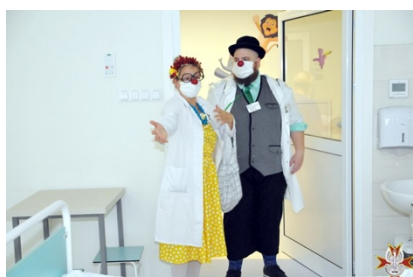
Aby przekazać darowiznę należy dokonać wpłaty na numer konta 89 8944 0003 0000 2088 2000 0010 Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „SŁONECZKO”, 77-400 Złotów, Stawnica 33A z dopiskiem 859/S Sienniak Karolina – DAROWIZNA.

Gdzie warto pojechać, co warto zobaczyć?

WĄWÓZ SAMARIA

Wąwóz Samaria, jeden z najbardziej zapierających dech w piersiach i najdłuższych szlaków turystycznych w Europie, znajduje się na szczycie listy miejsc, które trzeba zobaczyć na Krecie.

Często określany jako kraina wąwozów, naturalny krajobraz Krety jest usiany ponad 400 kanionami. Wąwóz Samaria jest ich klejnotem koronnym. Wąwóz rozpoczyna się na wysokości 1200 m n.p.m. i znajduje się w prefekturze Chania, dzięki czemu zachęca odwiedzających do poznania jej krajobrazu o wyjątkowych walorach geologicznych. Położony jest w samym sercu jedyne go parku narodowego na Krecie - Parku Narodowego Białych Gór Krety (Lefka Ori), znanego również jako Park Narodowy Samaria. Białe Góry zajmują 7% całkowitej powierzchni Krety i zdobi je ponad 50

szczytów górskich, z których niektóre przekraczają 2000 m. - najwyższy, Pachnes, osiąga wysokość 2453 m. i zapewnia piękny widok na Morze Libijskie. To tutaj, całkowicie odizolowane od obecności człowieka ekosystemy ewoluują bez zakłóceń - zapewniając schronienie dziesiątkom endemicznych gatunków i podgatunków. Park Narodowy Samaria jest domem między innymi dla słynnego kreteńskiego kozła agrimi, orla przedniego i żbika kreteńskiego.

Przez lata odosobnione i strategiczne położenie Samarii odegrało kluczową rolę jako miejsce schronienia przed uciskiem obcych najeźdźców. Chociaż obszar ten był w większości odizolowany, w pobliżu kaplicy Agios Nikolaos odkryto ślady starożytnych osad, wskazujące na możliwość obecności w bliskim sąsiedztwie Sanktuarium i Wyroczni Apolla. Wioska Samaria położona w sercu wąwozu Samaria, 8,5 km od Agia Roumeli (starożytne miasto Tarra) została opuszczona przez ostatnich mieszkańców w 1962 roku, kiedy obszar ten otrzymał tytuł Parku Narodowego. Pisma Homera dokumentują, że Tarra była jednym ze 100 miast Krety - posiadała własne monety i znaczący przemysł eksportujący drewno, dzięki czemu miasto miało bliskie powiązania z innymi starożytnymi krajami, jak np. Egipt, Mykeny, Knossos i Troja - dostarczając materiał do budowy pałaców i statków.

W pobliżu wąwozu Samaria miały miejsce ważne wydarzenia w historii Krety. Pod panowaniem Wenecjan w XIV wieku do wioski przenieśli się członkowie rodziny Skordilis z Hora Sfakion. Legenda głosi, że dowódca wenecki patrzył na uroczą Chryssomalousse, która oparła się jego pocałunkowi - w zamian odrąbał mieczem jeden z jej loków. W wyniku tego incydentu doszło do bitwy między dwoma stronami - rodzina Skordilis uciekła do zacisznej wioski Samaria. Wenecjanie nie zdołali dotrzeć do wioski i musieli zawrzeć pokój. Piękna Chryssomaloussa została zakonnicą w klasztorze Błogosławionej Marii Egipskiej (Ossia Maria). Kościół pod wezwaniem Ossia Maria został zbudowany w 1379 roku przez Wenecjan. Sama Maria była znana jako Maria Egipska - była egipską kurtyzaną, mieszkającą głównie na pustyni. W kościele tym obchodzone jest święto Matki Bożej Egipskiej w dniu 1 kwietnia, jednak cerkiew upamiętnia ją również w V Niedzielę Wielkiego Postu. Ci, którzy znajdują się tutaj w pierwszy weekend kwietnia mogą wziąć udział w dwudniowym festiwalu, który odbywa się tutaj na jej cześć. Wąwóz Samaria był miejscem wielu bitew, jakie toczyły się tutaj między Grekami a Turkami. W 1770 roku podczas powstania pod przewodnictwem Daskalogiannisa z Anopolis w wąwozie znalazło schronienie 4000 kobiet i dzieci. W czasie II wojny światowej służył jako główna droga ucieczki dla wycofujących się wojsk alianckich.

Wędrówki po wąwozie Samaria to satysfakcjonujące doświadczenie, które w zależności od tempa może trwać 6-8 godzin. Wycieczka rozpoczyna się w Xyloskalo, słynnym miejscu na płaskowyżu Omalos (1250 m n.p.m), gdzie znajduje się kilka lokalnych tawern, hoteli i muzeum poświęcone wąwozowi Samaria. Wąwóz Samaria jest otwarty dla zwiedzających od maja do października. Opłata za wstęp to 5€. Trasa prowadzi przez jedno z najbardziej niezwykłych krajobrazów, gdzie pokonasz kilka drewnianych mostów, napotkasz leniwe kreteńskie dzikie kozy (Kri-kri) wygrzewające się w letnim słońcu, przejdiesz przez kilka wąskich przejść - najsłynniejsze to Porty lub Żelazne bramy, które mają 3 m szerokości i 300 do 700 m wysokości po obu stronach. Po drodze będzie można również podziwiać pachnący las sosnowy i cyprysowy, otoczony wyjątkową roślinnością i słynnymi kreteńskimi ziołami. **Podążając łagodnie opadającymi trasami, w końcu dotrzesz do upragnionego celu - małego nadmorskiego miasteczka Agia Roumeli, do którego można dotrzeć tylko pieszo lub łodzią. Tutaj możesz cieszyć się satysfakcjonującą kąpielą w Morzu Libijskim lub pysznym obiadem w lokalnej tawernie.**

Wśród ciekawych miejsc w wąwozie Samaria należy wyróżnić m.in.: Kościół św. Mikołaja - położony w najniższym punkcie szlaku, który zbudowany jest na ruinach

starożytnej świątyni; wioskę Samaria – gdyż to główny punkt wędrówki, położony w środku wąwozu. Głównym zajęciem mieszkańców, którzy mieszkali tu przed zamknięciem wsi w 1962 r., była wycinka drzew i bartnictwo. Nadal można tu znaleźć ślady poprzedniego życia, ponieważ niektóre ze starych domów zostały odrestaurowane, aby pomieścić nowoczesne udogodnienia, takie jak gabinet lekarski i strażnica. Stary młyn oliwny służy obecnie jako punkt informacyjny, w którym można podziwiać stare obrazy i eksponaty sztuki ludowej; Porty lub Żelazne Bramy - ostatni punkt wędrówki to najwyższy punkt wąwozu, gdzie strome klify wznoszą się 500 metrów nad poziomem morza. Wzdłuż trasy można również podziwiać weneckie zamki i ruiny prehistorycznych osad.

Aby jak najbardziej efektywnie wykorzystać czas, jaki trzeba zarezerwować na przejście całej trasy, najlepiej dotrzeć tu wcześniej rano, aby uniknąć tłumów. Polecam pobyt w Chanii - jeśli planujesz podróż do wąwozu Samaria, najłatwiej jest wybrać się na wycieczkę z przewodnikiem lub skorzystać z transportu publicznego. Przyjazd tutaj wypożyczonym samochodem jest możliwy tylko wtedy, gdy nie planujesz wędrówki z powrotem (co jest niemożliwe - ponieważ droga w dół zajmuje 6-8 godzin i to samo dotyczy powrotu, a w wąwozie obowiązuje całkowity zakaz biwakowania) lub promem do Sougia, skąd trzeba będzie wsiąść w autobus z powrotem do Omalos. Przed wybraniem tej opcji sprawdź rozkład promów. Jeśli zdecydujesz się przejazd autobusem, zalecam skorzystanie z najwcześniejszego, który zabierze Cię z Chanii do Xyloskalo. Gdy zakończysz wędrówkę wąwozem Samaria i dotrzesz do Agia Roumeli, skorzystaj z promu.

Wąwóz Samaria dostarcza niezapomnianych przeżyć i pomimo dużego wysiłku fizycznego, jaki należy włożyć w jego pokonanie, naprawdę warto zdecydować się na odwiedzenie tego niesamowitego miejsca.

Tomasz Zaborowski – Biblioteka Naukowa WIM

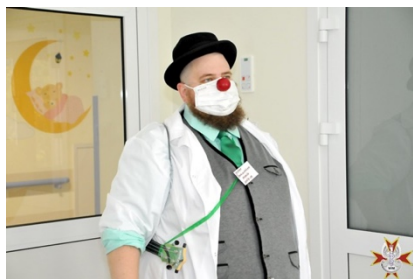
Coś dla ciała i ducha

CZYM JEST TAI CHI

Zainteresowanie chińską kulturą w ostatnich dekadach wyraźnie wzrasta. Cywilizacja tzw. „Zachodu” chętnie czerpie z bogatej i odmiennej tradycji „Wschodu”. Szczególnie dużym zainteresowaniem cieszą się dalekowschodnie systemy filozoficzne oraz elementy tradycyjnej medycyny chińskiej. Z nimi nieodłącznie powiązane dalekowschodnie sztuki walki.

Tai Chi wywodzi się z kręgu chińskich systemów sztuk walki określanych mianem Wushu. Jest to system głęboko osadzony w wielowiekowej tradycji, wiąże się z takimi elementami chińskiej kultury, jak: taoizm, buddyzm, konfucjanizm, sztuki walki i tradycyjna medycyna. Dla mieszkańców Chin jest to swoista droga w życiu, poszukiwanie harmonii i równowagi w otaczającym makro i mikroświecie. **Opiera się na ćwiczeniach ruchowych, kształtuje umysł ale zmierza do równowagi i harmonii przepływu energii życiowej.**

Z punktu widzenia Europejczyka jest to system ćwiczeń fizycznych wzmacniających ciało i umysł, którego celem jest poprawa zdrowia. O ile początkowo Tai Chi jako sztuka walki było nastawione na doskonalenie umiejętności bojowych, a inne efekty stały na drugim planie, o tyle obecnie zwłaszcza w świecie zachodnim podkreśla się korzyści zdrowotne praktykowania tai chi.

Poza tym praktykowany jest kierunek sportowy nastawiony na rywalizację podobną do gimnastyki sportowej. W chińskich szkołach powszechnie nauczana jest uproszczona forma tai chi. Istnieje także nurt duchowo-filozoficzny kultywowany w świątyniach taoistycznych, buddystycznych, ale i znajdujący wielu entuzjastów w zachodnich społeczeństwach. Nadal jest praktykowany nurt bojowy jako nieodłączny element systemów walki wushu.

Syntetyczny i prosty przekaz na temat Tai Chi jest niezwykle trudny w naszych warunkach, wynika to z oczywistej odmienności kulturalnej, ale i niezwyklej rozległości oraz złożoności tematu. Dodatkowo komplikuje to sposób tłumaczenia przy wykorzystywaniu odmiennych transkrypcji z różnych dialektów chińskich na języki europejskie. A przede wszystkim zmienia się odbiór i rozumienie tej sztuki przez samych ćwiczących. W miarę poznawania kolejnych elementów systemu przed praktykującym tai chi otwierają się kolejne pytania i kolejne warstwy tak że system praktycznie staje się nieskończony. Tak więc proste stwierdzenie co to jest tai chi jest praktycznie nie możliwe i przede wszystkim zależy kto o nim opowiada i komu przekazują tę wiedzę.

Tai Chi jest wielowymiarowym złożonym systemem ćwiczeń praktykowanych od stuleci w Chinach, zawiera w sobie elementy fizyczne – ruchowe, jak i ćwiczenia umysłu, elementy te wzajemnie się przenikają i uzupełniają. System ten zmierza do idealnej koordynacji pomiędzy umysłem a ciałem, w oparciu o klasyczne koncepcje chińskiej filozofii, takie jak Tao (Dao) - droga, Chi (Qi) - energia witalna i nei jin - siła wewnętrzna. W naszej kulturze Qi bywa tłumaczone jako energia, to trudno je zdefiniować jednym słowem - oznacza ono siłę życiową wypełniającą i napędzającą cały Wszechświat.

Opiera się na koncepcji, że prapoczątkiem wszelkiego istnienia jest Tao, wszystko co istnieje ożywiane jest przez energię chi i nieustannie się przemienia, z pierwotnej jedności - chaosu (wuji) wyłoniły się komplementarne pierwiastki yang i yin. Pierwiastek Yang jasny i lekki uniósł się w górę i stworzył niebo. Pierwiastek Yin ciemny i ciężki opadł na dół i dał początek ziemi. Człowiek jest łącznikiem tych dwóch bytów, stąpając po ziemi z głową w górze.

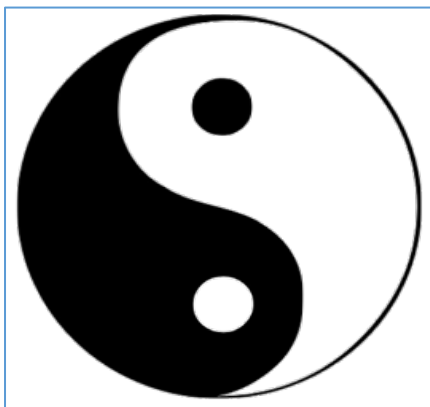
System ten, chociaż jest głęboko zakorzeniony w religii i filozofii Chin, taoizmie, buddyzmie, konfucjanizmie zawiera także uniwersalne treści zyskuje coraz większą popularność w świecie zachodnim. Wynika to niewątpliwie z egzotyki i odmienności dla Europejczyków, ale i setek lat doświadczeń pozytywnego wpływu na zdrowie praktykujących tai chi, o czym świadczą przekazy tradycyjnej medycyny chińskiej. Powstało wiele stylów i szkół Tai Chi różniących się miejscem pochodzenia, linią przekazu.

Najpopularniejsze są tak zwane style rodzinne, w tym największa piątka: style Chen, Yang, Wu, Wu(Hao), Sun, oraz style uproszczone dostosowane do konkretnych grup regionalnych.

System ten cały czas rozwija się i ewoluuje, dostosowując swoje założenia do współczesnych potrzeb i możliwości, w miarę rozprzestrzeniania się na świecie jednak inaczej rozkładane są akcenty w Chinach i Europie. Na przykład w Chinach opracowano oficjalną skróconą i uproszczoną formę składającą się z 24 ruchów opartych na stylu Yang do masowego uprawiania w celu utrzymania sprawności fizycznej i zdrowia społeczeństwa ale i podkreślenia znaczenia tai chi jako wyjątkowego skarbu narodowego dziedzictwa. Równocześnie kultywowana jest forma klasyczna składająca się ze 108 ruchów, opierająca się na ustnych przekazach starych mistrzów o bardzo skomplikowanej warstwie ruchowej z nieodłącznymi odwołaniami do tradycyjnych symboli taoizmu. Szczególnie wiele zmian jest wprowadzanych podczas adaptacji systemów Tai Chi do kultur innych niż azjatycka. Polega to przede wszystkim na dostosowaniu do możliwości ruchowych ludzi w średnim i podeszłym wieku, uproszczeniu zasad ruchu, pominięcie warstwy

Tai-Chi

Wąwóz Samaria

odniesień do tradycyjnej kultury chińskiej, jej postaci mitycznych i bohaterskich (inny kod kulturowy powoduje brak rozumienia tego przekazu przez ludzi innych kultur).

Systemy ćwiczeń zazwyczaj są upraszczane aby dostosować je do osób z różnymi schorzeniami np. osób po udarze mózgu, z chorobą Parkinsona, z reumatoidalnym zapaleniem stawów czy osób na wózkach inwalidzkich. Złożone ruchy o rozbudowanej choreografii są skracane tak by łatwiej można było je powtórzyć i zapamiętać kolejność. **Niewątpliwie na rosnącą popularność tai chi na całym świecie wpływają wyraźne korzyści zdrowotne jakich doświadczają ćwiczący wyrażające się nie tylko przez poprawę ogólnej kondycji fizycznej ale także znaczącą poprawę nastroju i emocji. Wyraża się to nie tylko w osobistych odczuciach ćwiczących, ale było też poddane badaniom naukowym.**

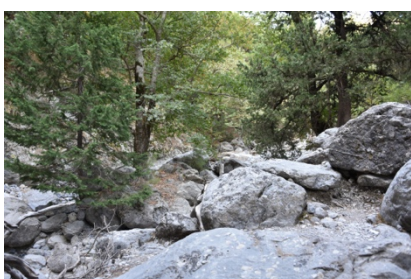
Analiza piśmiennictwa medycznego dotyczącego Tai Chi w oparciu o randomizowane i kontrolowane badania kliniczne RCT, oraz o metaanalizy badań klinicznych wskazuje na kilka podstawowych kierunków prac badawczych nad Tai Chi oraz kilka kategorii korzyści zdrowotnych wynikających z praktykowania Tai Chi. Będą to: korzyści sfery psychicznej, korzyści sfery fizycznej, korzyści sfery społecznej.

1. Korzyści sfery psychicznej. Przeprowadzone randomizowane i kontrolowane badania kliniczne wykazały znaczący i korzystny wpływ na zmniejszenie poczucia stresu i poziomu lęku, czy depresji, zaburzeń nastroju u ćwiczących Tai Chi. Ponadto potwierdziły zdecydowaną poprawę samopoczucia, lepszą samoocenę, poczucie wewnętrznego spokoju i poprawy kontroli nad własnym ciałem, poprawę jakości snu Fakt ćwiczenia znacząco poprawiał jakość życia badanych.

2. Korzyści sfery fizycznej. Oceniane były w grupach osób zdrowych, jak i osób chorych ze zwróceniem szczególnej uwagi na osoby w starszym wieku. Główne kierunki badań to ocena wpływu tai chi w schorzeniach: narządu ruchu (zmiany zwyrodnieniowe stawów, osteoporoza, reumatoidalne zapalenie stawów, zespoły bólowe kręgosłupa, ryzyko upadków), w schorzeniach sercowo naczyniowych (nadciśnienie tętnicze, niewydolność krążenia) w schorzeniach układu nerwowego (choroba Parkinsona, stwardnienie rozsiane, rehabilitacja po udarze mózgu, zaburzenia równowagi).

Główną korzyścią zdrowotną podkreślaną przez badaczy jest wzmocnienie aparatu ruchu u ludzi praktykujących Tai Chi. Podkreśla się poprawę ruchomości stawów, uelastycznienie ścięgien, wzmocnienie mięśni i kości. Przekłada się to na punkty końcowe oceniane w badaniach takie jak zwiększenie siły mięśni oceniane na odpowiednich manometrach, zmniejszenie częstości upadków, poprawę równowagi w uznanych testach klinicznych, zmniejszenie utraty masy kostnej w badaniu densytometrycznym, zmniejszenie częstości złamań kości. Np. w grupie chorych ze zmianami zwyrodnieniowymi stawów wykazano istotne statystycznie zmniejszenie nasilenia bólu mierzone w skali WOMAC, zwiększenie ruchomości stawów, zmniejszenie zużycia leków przeciwbólowych. W wielu doniesieniach podkreśla się korzystny wpływ ćwiczeń Tai Chi na częstość upadków zwłaszcza grupie ludzi w podeszłym wieku. Większość przeprowadzonych badań zdecydowanie wskazuje na poprawę jakości życia ocenianą w testach psychologicznych, ale także zdecydowaną subiektywną poprawę postrzegania stanu swojego zdrowia przez ludzi praktykujących Tai Chi, dotyczy to zarówno zdrowych badanych jak i chorych z przewlekłymi schorzeniami.

3. Korzyści sfery społecznej. Podkreślane są przede wszystkim w rozwiniętych krajach zachodnich borykających się z problemem starzejącej się populacji. Tai Chi pozwala na aktywizację sporej grupy społeczeństwa w podeszłym wieku i to nie tylko aktywizację ruchową, ale i szeroko rozumianą aktywizację sfery socjalnej. Przekłada się to także na pewne korzyści materialne, poprzez zmniejszenie nakładów na leczenie różnych powikłań np. upadków, złamań, depresji. Jest też atrakcyjną formą

spędzania wolnego czasu, pozwala na zapoznanie się z odmienną kulturą co niewątpliwie też ułatwia lepsze rozumienie współczesnego świata. Także w naszym kraju istnieją dość szerokie możliwości zapoznania się z tym rodzajem aktywności. W wielu miejscach naszego kraju, zwłaszcza w większych miastach istnieją grupy/organizacje/kluby umożliwiające ćwiczenie tai chi.

Dostępne są zarówno formy tradycyjne tai chi – nastawione na pełny przekaz zgodny z tradycyjną chińską metodologią nauczania, jak i uproszczone formy do ćwiczenia rekreacyjnego i prozdrowotnego praktycznie dostępne dla każdego człowieka. Ponieważ do ćwiczenia tej sztuki nie ma ograniczeń wiekowych, nie potrzeba specjalnego przygotowania kondycyjnego ani specjalnego sprzętu. Wystarczy chęć do ćwiczenia, miejsce do ćwiczenia i przewodnik/nauczyciel/instruktor, który poprowadzi zainteresowanego adepta w głąb tej niewątpliwie fascynującej sztuki i to nie tylko sztuki walki, ale bardziej sztuki kultywowania zdrowego i pogodnego życia.

Zbigniew NOWAK - kierownik Poradni Specjalistycznych WIM

Kącik kulinarny

Dynia jest niezwykle zdrowym warzywem. Zawiera wiele witamin z grupy B - B1, B2, PP, a także witaminę C. Jest bogata w błonnik, wapń, żelazo, fosfor i magnez. Pestki dyni zawierają dobroczynny olej z fitosterolami i nienasyconymi kwasami tłuszczowymi. To dlatego są zalecane osobom z miażdżycą i zbyt wysokim złym cholesterolem.

Im ciemniejszy miąższ owocu tym więcej ma witamin, a także karotenu, który poprawia koloryt skóry. Dynia wspomaga pracę serca i układu trawiennego, poprawia też wzrok. Ma także właściwości moczopędne, korzystnie działa na nerki oraz pęcherz.

Ponadto jest niskokaloryczna i wspomaga proces odchudzania.

ZUPA KREM Z DYNI

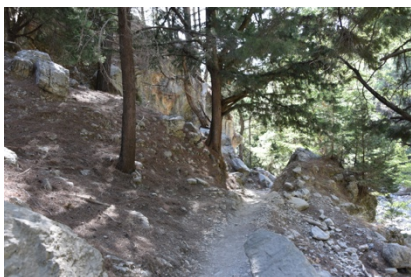
Składniki:

- dynia (około 1 kg)
- 1 nieduża czerwona papryka
- 1 cukinia
- 2 średnie ziemniaki
- 2 cebule
- 3 ząbki czosnku
- 1/2 litra bulionu warzywnego
- przyprawy: sól, pieprz, oregano, 1/2 świeżo startej gałki muszkatołowej, 1 cm świeżo startego imbiru, odrobina świeżo zmielonej kolendry
- do smażenia oliwa z oliwek
- uprażone pestki dyni lub grzanki

Przygotowanie:

Na początek należy przygotować warzywa :

- pokroić dynię na 8 części, wydrążyć środki, obrać ze skórki i pokroić w kostkę mniej więcej 2x2 cm
- paprykę przekroić na pół, wydrążyć gniazdo nasienne i pokroić w kostkę

- cukinię ze skórką i obrane ziemniaki pokroić w kostkę
- Cebulę poszatkować w drobną piórka

Podsmażamy w wysokim rondlu na łyżce oliwy cebulę i czosnek, do momentu, aż się zeszkłą, następnie dodajemy pokrojoną dynię, cukinię i paprykę.

Całość mieszamy, doprawiamy solą, pieprzem i oregano. Stawiamy na wolnym ogniu. Jak warzywa już się lekko podrumienią oraz zmiękną zalewamy je przygotowanym wcześniej bulionem. Dodajemy ziemniaki. Dusimy całość pod przykryciem na wolnym ogniu ok. 30 minut.

Na sam koniec całość miksujemy za pomocą blendera na gładki krem. Doprawiamy gałką muszkatołową, imbirem i kolendrą.

Podajemy posypane z wierzchu uprażonymi pestkami dyni lub grzankami.

TARTA DYNIOWA

Składniki:

- 300 g mąki pszennej
- 200 g masła
- 100 g cukru pudru
- 2 żółtka
- średnia dynia
- 2 jajka
- 0,5 szklanki brązowego cukru
- 250 ml skondensowanego mleka
- cynamon
- goździki
- gałka muszkatołowa
- łyżka mąki
- sól

Przygotowanie:

Pumpkin pie powstaje na cieście kruchym i to od niego zaczniemy nasze przygotowania.

Mąkę łączymy z zimnym i posiekanym masłem oraz dwoma żółtkami. Stopniowo, wyrabiając ciasto, dodajemy cukier puder, aż do uzyskania gładkiej i sprężystej konsystencji. Z ciasta formujemy kulę, zawijamy ją w folię spożywczą i zamykamy w lodówce.

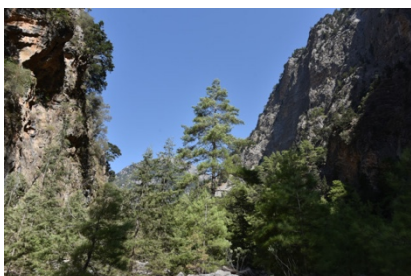
Zabieramy się za nadzienie.

Dynię dzielimy na ćwiartki i wydrążamy. Skrapiamy miąższ sokiem z cytryny, a następnie zamykamy w nagrzanym do 180 stopni piekarniku.

Pieczemy do miękkości, co dyni nie powinno zająć dłużej jak pół godziny. Następnie studzimy i obieramy ze skórki. Obrane kawałki dyni kroimy w kostkę i przy pomocy blendera zamieniamy w purée.

Do purée dodajemy kolejno dwa całe jaja, puszkę skondensowanego mleka i pół szklanki cukru, najlepiej brązowego. Miksujemy na gładką masę i doprawiamy korzennymi przyprawami, czyli cynamonem, mielonymi goździkami oraz gałką muszkatołową. Zagęszczamy całość łyżką mąki, dodajemy szczyptę soli i gotowe.

Teraz wystarczy ciasto rozwałkować na owalny placek i przenieść na natłuszczoną owalną foremkę do tarty. Na wierzch ciasta kładę papier pergaminowy i specjalne kulki ceramiczne. Wkładam ciasto na 10 minut do nagrzanego wcześniej do 180

stopni piekarnika. Robię to po to, aby uniknąć zakalca, gdyż masa dyniowa jest dość ciężka.

Następnie na ciasto wylewamy dyniową masę i zamykamy w piekarniku nagrzanym do 230 stopni. W takiej temperaturze ciasto pieczemy 10 minut, a następnie zmniejszamy temperaturę do 170 stopni.

Wypiekamy do pół godziny, sprawdzając przed wyjęciem stopień gotowości drewnianym patyczkiem. Ciasto podajemy wystudzone.

Na każdy kawałek pokrojonej tarty kładę cienką warstwę konfitury z mirabelek, która jest lekko kwaskowata i wspaniale przełamuje słodki smak ciasta.

HUMUS Z DYNI

Składniki:

- 500 g dyni
- 2 gałązki tymianku
- sól, pieprz
- oliwa łyżka pasty sezamowej tahini
- mały
- pęczek mięty
- 4 łyżki oleju (najlepiej lnianego)

opcjonalnie:

- 200 g ostrej gorgonzoli
- 150 g sera pecorino
- garść orzechów włoskich

Przygotowanie:

Dynię ze skórą kroimy na kawałki, układamy na blasze wyłożonej pergaminem, posypujemy posiekanym tymiankiem, solą i pieprzem, skrapiamy oliwą. Pieczemy 25 minut w piekarniku nagrzanym do 190°C.

Po wystudzeniu miksujemy z pastą tahini. Łączymy masę z posiekaną miętą, przekładamy do miseczki i skrapiamy olejem.

Podajemy z pieczywem, opcjonalnie z kawałkami serów i orzechami.

Na wesoło

ŻART NUMEU

Żona skończyła nakładać solidny makijaż i pyta męża:

- No i jak? Widać coś?

- Nos Ci trochę wystaje.

- Doktorze, dowiedziałem się, że będzie mnie operował praktykant.

- Zgadza się.

- A jak mu się nie uda?

- To mu praktyk nie zaliczymy.

Jasio czyta swoje wypracowanie z polskiego:

- Moja mama mnie kocha...
- Mnie – poprawie nauczyciel
- Pana? A, to będę musiał powiedzieć tacie...

Jasio pyta ojca:

- Tato, czy to prawda, co mówiła wczoraj pani Kowalska, że ludzie pochodzą od małpy?
- Być może synku, nie znam rodziny pani Kowalskiej...

Żart numeru

"Ty nigdy nie oglądasz filmu do końca"

Ja: A właśnie, że oglądam.

Bieżący numer oraz wcześniejsze numery infoWIM są dostępne na stronie intranetowej WIM - [link](#)

infoWIM
newsletter

WOJSKOWY INSTYTUT MEDYCZNY
ul. Szaserów 128, Warszawa
Małgorzata Złotkowska

tel. 261.817.721, kom. 885 570 422
e-mail: infowim@wim.mil.pl